

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj razen

SCOUTS

Nagradno žrebanje „Slovenca“
Kupovali! Odrezek z žigom
spravitel 50 odrezkov z
žigom. Vam daje pravico,
DA SE UDELEŽITE
NAGRADNEGA ŽREBANJA
15 dragocenih nagrad Vas čaka

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6/

Angleško-francoska zveza

Sele čez nekaj časa bomo mogli presoditi dejanske in za trenutne potrebe pomejane koristi, ki jih je rodila francosko-angleška konferenca v Londonu, ki je bila zaključena preteklo soboto z izredno dolgim uradnim poročilom, bolj podobnim daljši skupni izjavi obeh vlad o velikih evropskih problemih kakor pa običajnim suhoparnim skopim poročilom, ki jih ob takšnih prilikah izdajajo. Danes se ni vse popolnoma jasno. Nekatere bistvene stvari so bile celo izpuščene in na gotovih evropskih področjih opažamo še neodločeno oklevanje obeh vlad. Toda vseeno smemo reči, da bodo posledice londonske konference zelo pomembne, čeprav se nečemo vdajati pretiranim upom, kajti sporazum, sklenjen v Londonu med Francijo in Anglijo ni zaključek nekega dolgega razvoja, marveč začetek nove dobe, začetek, ki mu morajo slediti v hitrih naslednjih nova poglavja. V Londonu smo namreč doživeli obnovo nekdanje »entente cordiale« — prisrčnega sporazuma, ki je obvladala predvojno dobo, ko je v Angliji vladal Edvard VII. in ki je po vojni šla v zaton na veliko škodo političnega mira v Evropi.

Sodeč po, čeprav nekoliko površnih sklepkih te konference, ki smo jih objavili v nedeljski številki lista, je Anglija pod vodstvom Chamberlaina zopet učinkovito prišla do spoznanja, da sta zaradi številnih okoliščin danes Anglija in Francija druga na drugo navezani in da tudi ohranitev političnega ravnovesja v Evropi sami zahteva njunega organiziranega sodelovanja. To sta davno pred izbruhom svetovne vojne dobro razumela na angleški strani kralj Edvard VII. na francoski strani pa genialni zunanji minister Delcassé. Po Edvardovi smrti in Delcasséjevemu zatonu so v letih od 1910 do 1914 nekateri angleški državni misli, da je bila ta politika zmotna in so skrbno pazili, da se francosko-angleška skupnost nikjer ni preveč podčrtavala, da ne bi kakšno velesilo — mislili so na takratno Nemčijo — ne razžalila in izžvala. Popustljivost Anglije pa je imela povsem nasprotno posledico. Namesto da bi bili njeno zdržno politiko tolmačili kot miroljubnost, so jo razumeli kot slabost in migljaj, da bo Anglija sploh vse dovolila. Kako zmotno je bilo to naziranje, je pokazalo leto 1914. Toda takrat je prišlo spoznanje že prepozno. Tudi v povojni angleški politiki so padli v isto zmotu. Čeprav so vsi državni radevolje priznavali, da sta Francija in Anglija, če vestno in zvesto sodelujeta, zadosti močni, da preprečita vsake vzpone zunanje političnih tokov, ki bi ravnovesje in mir v Evropi ogrozili, so se angleški državni radi, preradi vdajali utvaram, da se da isti cilj mnogo lažje doseči z nežnim božanjem nasprotnika in z zatajevanjem francosko-angleške skupnosti, ko da bi bila nekaj sramotnega. In Anglija je zares začela napravljati vtis, ko da se zaveznitva s Francijo sramuje in da bo privolila v vse, kar se bo v Evropi zgodilo, samo da se ji ljubi mir ohraniti. Tudi Francija je svoje prispevala k temu položaju. Tudi Francozi so ravnali prav nasprotno temu, kar bi morali. Predali so se čudnim brezmiselnim ideologijam ljudske fronte in se z vso besnosnostjo vrgli na delo, da na vsak način svojo lastno deželo notranje razkrojijo. Potek evropske politike v zadnjih letih je pokazal, kako usodne so bile napake na obeh straneh in kako neobhodno potreben je postal prevrat tako v Londonu kakor v Parizu. Okrevanje je šlo počasi. Začelo se je v Angliji l. 1935, v Parizu pa šele pozno leta 1937. Toda prišlo je in konferenca v Londonu je živ dokaz za to. »Entente cordiale« je zopet živo dejstvo, zapisano na obraz evropske politike kot nujnost, ki je evropskemu zdravju življenjsko potrebna. Anglija in Francija sta si začrtali obsežna politična, vojaška, gospodarska polja sodelovanja, in to ne more biti in tudi ne bo ostalo brez teletnih posledic za nadaljnje zunanje politične dogodke naše celine.

Angleško-francosko sodelovanje, ustanovljeno na londonski konferenci, se oslanja na tri važna spoznanja. Prvo se glasi: evropskih zmešnjav ni mogoče razčistiti brez predhodnega pomirjenja z Italijo. Pomirjenje z Italijo mora biti izhodišče nove, zdrave politike. To velja tako za Anglijo, kakor za Francijo. Brez tega so vsa druga prizadevanja jalova. Anglija je to z velikim pogumom in tudi z velikimi žrtvami že izvedla. Na konferenci v Londonu je isto priporočila tudi Franciji in je od francoskih politikov sprejela ne samo odobritev svoje lastne italijanske politike, marveč tudi obljubo, da bo Francija čimprej spravila v red svoje odnose z Italijo. Angleško-francosko sodelovanje torej ne visi v zraku, marveč je zgrajeno na prijateljskih odnosih, ki sta jih obe zaveznici dosegli z Italijo. Drugo spoznanje se tiče Srednje Evrope. Anglija ni mogla prezreti, da ima Francija v Srednji Evropi večje interese in tudi večje obveznosti, kakor jih ima Anglija, in sodelovanje med obema državama bi bilo ohromljeno, če bi angleška vlada o tem ne vodila računov. Na londonski konferenci je to prišlo zelo jasno do izraza v onem poglavju uradnega poročila, ki govori o češkoslovaški in o skupnih naporih, ki jih bosta obe vladi podvzeli, da se spor, ki je tamkaj nastal zaradi proglavitve zahtev sudetskih Nemcev, reši na mirnem način. Angleško-francosko sodelovanje, če hoče biti tvorno, zahteva torej od Anglije vsaj moralno obveznost, da pri obrambi francoskih interesov v Srednji Evropi ne bo mišala. Tretje spoznanje pa se tiče sovjetske Rusije. Uradno poročilo sovjetske Rusije sicer ne omenja, toda iz poluradnih komentarjev konference same smemo izvajati, da so tudi o njej govorili in kaj so v zvezi z njo govorili in sklenili. Francosko zavezništvo z boljševiško Rusijo je v mnogočem trn v peti mnogim zunanje političnim tokom. Angliji sami ni všeč. Toda Chamberlain, ki je pokazal veliko razumevanje za zaskrbljenost francoskih politikov, ko so govorili o varnosti svoje države ter poudarjali pomen vojaške zveze s sovjetsko Rusijo v okviru francoskih varnostnih ukrepov, ni zahteval od Francozov, da se tej zvezi odrečejo. Zahteval pa je, da mora biti odslej angleški glas pri

Hitler prihaja v Italijo

Velikanske priprave za sprejem. — Bajno okrašena mesta

Berlin, 2. maja. b. Nocoj odpotuje nemški državni kancler Hitler z velikim spremstvom v Rim, da Mussoliniju vrne obisk. Za njegov odhod se pripravljajo velike ovacije ter so bile v ta namen mobilizirane vse nacionalistične organizacije. Hitler pride v Rim jutri zvečer in bo tedaj italijansko glavno mesto popolnoma razsvetljeno. To naj bi bil tudi uvod v sijajne svečanosti, ki jih pripravljajo šel italijanske vlade Mussolini svojemu tovarišu na čast. Točni odhod posebnega vlaka uradno še ni bil sporočen.

Rim, 30. aprila.

Rim, Neapelj in Florenca, ki jih bo obiskal v kratkem nemški fuhrer Hitler, so takorekoč dobila čisto novo lice. Zidarji, mizarji, elektrotehniki in dekoraterji že več tednov mrzlično delajo podnevi in ponoči, da bi se Italija predstavila Hitlerju v čim lepši luči. Rim je tako v girlandah in drugem zelenju, kakor ni bil nikoli poprej; menda še takrat ne, ko so rimski cesarji tukaj slavili svoje triumpfe. Koder se bo vozil Hitler, so vse hiše nanovo prepletkane in ceste nanovo asfaltirane. Na kolodvoru je postavljena soha boginje Rome, cesta Via dei Trionfi pa je vsa okrašena s savojškimi, liktorskimi in nemškimi grbi ter znaki. Razsvetljava bo naravnost bajna ter bo prekosila vse, kar se je doslej v tem oziru na svetu videlo. Na Via del Impero se bodo svetile v luči ogromne bronaste žrtvene žare, na Via dei Trionfi pa se bodo bleščali sedmerooki svetilniki in vodometi. Kolosej, Konstantinov slavolok, Palatinski grič in cesarski forumi bodo razsvetljeni po žarometih. Poraba luči, ki znaša v normalnih časih 8000 kilovatov na noč, bo znašala za časa obiska 14.000 kilovatov. Tudi predstava »Lo-hengrina« na »Forumu Mussolini« in narodni plesi Dopolavora na trgu Siena se bodo odigravali ob bajni luči. Mnoge hiše, palače in cerkve so okrašene s pozlačenimi lovorjevimi vencji, kar ima bajen učinek.

Na vojaški paradi na Via dei Trionfi bo tudi nekaj doslej nevidnega. Pred vrati Rima je že zdaj zbranih 50.000 fašistične mladine. Pred Hitler-

jem bo defiliralo 200 vojaških enot, to je najmanj 30.000 vojaštva, 400 topov in 400 tankov. Računajo, da bo gledalcev najmanj 1 milijon. Najlepše bodo prireditve v mramornem etadionu na Forumu Mussolini, kjer bo telovadilo 15.000 mladih fašistov. Na Piazza Siena pa bodo narodni plesi, petje in muzika. Godb. bo 45, od tega bo samo harmonikarjev 900. Pevskih društev bo 111 s 6000 koristi. O polnoči bo konjeniška kadrila, ki jo bodo izvajali karabinierji. Veličasten bo sprejem mesta samega na Kapitolu v slavni dvorani Julija Cezarja.

V prekrasnem neapeljskem zalivu bodo vaje italijanske vojne mornarice. Ker se bo Hitler odpeljal na te vaje z rimskega glavnega kolodvora, so kolodvor, trg in Via Nazionale posebno slavnostno okrašeni. Via Nazionale ne predstavlja več široke poslovne ulice, ampak kilometer dolg spalir belih stebrov in jamborov s kljukastim križem, liktorskim enopom ali savojsko zvezdo. Na lepem vodometu na trgu Esedra so morale tudi gole vile obnoviti svojo telesno zunanost; lepo so jih namreč oprali in obnovili njihovo bronco, da bodo v bajni razsvetljavi električnih žarometov ognjeno odsevale od ozadja.

Enako lepo je seveda okrašen tudi Neapelj, zlasti kraljeva palača in slavni trg pred njo, ki ga zaključujejo danes etebri, standarte in zastave. Tudi najmanjši otroci so dobili zastavico s kljukastim križem; neapeljski župan je naročil vsega skupaj najmanj 100.000 zastav, ki jih bodo ljudje imeli v rokah. Razume se, da bo v slovitih operi San Carlo

slavnostna predstava z vsem sijajem, ki ga premore neapeljska družba. Največja senzacija pa bo, ko se bo na vrhu Vezuva ponoči zablestelo ime fuhrerja v ogromnih črkah, ki se bodo zdele napisane kakor na nebu. Nad mestom pa se bo tudi podnevi videl pozdrav »Heil Hitler«, ki ga tvorijo deset metrov visoke črke. Konec vsega bo ogromna baklada z umetnim ognjem.

Tudi Florenca se bo odela v slavnostno obleko. O nepogrešnem italijanskem okusu priča okolnost, da tukaj niso postavili umetnih elavolokov in stebrov, ker je pač mesto samo s svojimi palačami, trgi in spomeniki najlepša dekoracija. Pač pa so oprali fronte palač, obnovili ulice in prepletkali hiše. Najlepšo dekoracijo bodo tvorile zastave, preproge, gobelini in damast, popolnoma v skladu z renesančno arhitekturo. Nastopile pa bodo tudi velike skupine v renesančnih kostumih ter takozvani gonfalonieri, ki bodo nosili zgodovinske prapore z grbi. Krasno pa je Florenca okrašena z rožami, tako da si bo mogel vsak čestitati, kdor bo to videl.

600 časnika je — za milijone bralcev

Za Hitlerjev obisk je prišlo v Rim okoli 600 časnikarjev, filmskih operaterjev, radijskih poročevalcev in fotografov iz Italije, Nemčije in drugih držav. Prosvetni minister je uredil vse potrebno, da bodo mogli poročevalci listov vse videti in izpolniti svojo nalogo. Zanje so reorganizirane tribune, odkoder bodo mogli opazovati vse manifestacije v Rimu, Neapelju in Firenci. V Rimu so uredili središče informacijske službe za nemške časnikarje v velikem hotelu Vittorio Veneto, čigar salon so spremenili v tiskovno dvorano s 14 kabinami in s potrebnim številom direktnih telefonskih prog za Nemčijo. Središče poročevalske službe za tuje časnikarje je pa v poslopiju časniške zveze. Italijanski in tuji časnikarji se bodo peljali v Neapelj in Firence s posebnimi vlaki, nemški časnikarji se bodo pa peljali s tistim posebnim vlakom, s katerim so se pri-peljali iz Nemčije.

Odmev v Parizu

Pariz, 2. maja. b. Ves jutranji pariški tisk posveča dolge članke Hitlerjevemu obisku v Rimu. Francoze najbolj zanima, če bo Hitler pri svojem obisku sklenil kako ozko vojno zvezo med obema državama kot odgovor na vojno skupnost Francije in Velike Britanije, ki je bila zaključena v Londonu ob priliki zadnjih pogajanj med francoskimi in angleškimi državniki. Vlado najbolj zanima vprašanje, na katere države naj bi se ta vojni blok naslanjal.

Tudi Amerika pozorna

Newyork, 2. maja. b. INS poroča, da ves današnji ameriški tisk posveča obširne članke na prvih starih Hitlerjevemu obisku v Italiji. »Newyork Times« opozarja na številne delegacije, ki bodo potovale s Hitlerjem, kar dokazuje, da se bodo v Rimu vodila brzokone značilna pogajanja, ki naj bi bila nekak protitež francosko-angleškim pogajanjem v Londonu.

Nenaden posvet

Rim, 2. maja. c. Dopoldne je bil nov nenadni sestanek med italijanskim zunanjim ministrom grofom Ciano in francoskim odpravnikom poslov Blondelom. Ta sestanek je presenečenje v tem smislu, da se je po sobotnem sestanku med obema državnikoma že govorilo, da se bodo pogajanja med Italijo in Francijo odložila. Izgledalo je tako, kakor da Blondel iz Pariza ni prinesel posebnih zagotovil, ki bi lahko pospešila pogajanja.

Dopoldne pa se je sestanek nenadno ponovil in je trajal skoraj eno uro. Po sestanku je bilo nemogoče izvedeti karkoli podrobnega. Obe stranki sta se namreč zavezali, da ne bosta ničesar objavljali o pogajanjih, ki so v teku. Govori se samo in tudi potrjuje, da bo sporazum med Francijo in Italijo sklenjen v času, ki je bil že določen. To zagotovilo je posebno pomembno, ker le obvezuje obe državi tik pred prihodom Hitlerja v Rim.

Sv. oče v Castel Gandolfo

Rim, 2. maja. b. Papež je prvi in drugi dan svojega bivanja v Castel Gandolfu uporabil za tekoče posle in je konferiral z vatikanskim državnim tajnikom kardinalom Pacelletijem, ki mu je poročal o vseh tekočih zadevah. Včeraj in danes se je sv. oče peljal na sprehod z avtomobilom v bližnjo okolico.

Nove Henleinove zahteve

„Proti načelu celotnosti države postavljamo načelo celotnosti naroda“

Praga, 2. maja. TG. Ob priliki prvomajskih svečanosti je imel voditelj sudetskih Nemcev na češkoslovaškem Konrad Henlein govor o nemških zahtevah od češkoslovaške države. Henlein je dejal, naj češkoslovaška vlada privoli v ljudsko glasovanje glede zahtev nemške narodne manjšine, pa bo videla, kakšen bo uspeh tega glasovanja. »Prepričan sem«, je dejal, da bi češkoslovaški narod raje videl, da bi mu bolj modro vladali, toda za to je potrebno, da se najprej osvobodijo pritiska, ki ga nanj izvaja tisk. Naj češkoslovaška vlada vpraša svoje ljudstvo, če ne bi raje živelo v miru in pravičnosti kakor pa v neprestanem prepiru z Nemci, pa bo videla, kakšen bo uspeh. Henlein je prešel nato na zahteve, ki jih je postavil na kongresu v Karlovih Varyh ter je nadaljeval: »Ponovno moram jasno povedati, da naše zahteve niso nesprejemljive. Nasprotno, one so zelo modre in zmerne ter predstavljajo najmanj, kar moremo zahtevati, skoraj preskromne za pravično rešitev narodnostnega vprašanja. Za nami stoji vsa sudetska dežela. Naš veliki cilj je, da dosežemo polno enakopravnost z ostalimi narodnostmi v okviru države. Naj evropska demokracija vendar vpliva na praško vlado, da bo sudetskim Nemcem te pravice dala, kajti če se češkoslovaška vlada opira na izgovor, da brani integralnost češkoslovaške države, se mi, sudetski Nemci, opiramo na integralnost našega nemškega naroda, na pravico, ki jo je zapisalo naravno pravo. Mi se nikdar ne bomo zadovoljili s tem, da postanemo ali da ostanemo narodna manjšina. Mi smo narodna manjšina, mi smo narod, enakopraven z drugimi narodi, ki žive v državi. Položaj, v katerem se danes nahajajo,

tudi ne odgovarja položaju, ki ga je češka delegacija na mirovni konferenci v Parizu l. 1919 obljubila in ki je zajamčen tudi v mirovni pogodbi, podpisani v Saint Germainu. Naš sedanji položaj tudi ne odgovarja osnovnim zahtevam češkoslovaške državne ustave. Mi smo pripravljeni, da sprejmemo češkoslovaško ustavo kot osnovo, na podlagi katere si upamo najti pametno in pravično rešitev za vsa vprašanja v zvezi z narodnimi manjšinami. Toda to ustavo bo treba prilagoditi novim nujnostim.«

Proslave 1. maja v ČSR

Praga, 2. maja. AA. ČTK: Proslave 1. maja so v vsej ČSR potekle v popolnem redu in miru. Dasi je bila udeležba zelo velika, vendar ni nikjer prišlo niti do najmanjših spopadov. V Pragi je korakalo v sprevodu nad 130.000 oseb, v Spinadu v severni Češkoslovaški 70.000, od teh 50.000 sudetskih Nemcev in 20.000 pristašev vladnih nemških strank; v Karlovih Varyh je korakalo 23.000 sudetskih Nemcev, toliko tudi v Bratislavi, in sicer 18.000 pristašev vladnih strank in 5000 pristašev sudetske stranke.

ČTK poroča, da se je po statističnih podatkih večerašnjih proslav 1. maja udeležilo tri milijone ljudi, ki pripadajo vladnim strankam, in en milijon pristašev Henleinove stranke. Dasi je manifestiralo nad štiri milijone ljudi, je vendarle prišlo do neredov samo v Opavi, kjer je bilo nekaj oseb ranjenih.

Posredovanje angleške in francoske vlade v Berlinu

Pariz, 2. maja. b. Londonski dopisniki pariških listov poročajo o demarši, ki bo izvršena v Berlinu in Pragi na podlagi londonskega sporazuma. Tako v Londonu, kakor tudi v Parizu, razumevajo interese Nemčije za sudetske Nemce, pričakujejo pa, da bo Nemčija znala pri tem upoštevati tudi interese zapadnih velesil za to vprašanje posebej pa še posledice, ki bi jih lahko imel ta problem za vso Evropo. Francoska in angleška vlada nameravata v ostalem pri vsakem posredovanju stopiti tudi v zvezo z Varšavo in Budimpešto, ker gre tudi za rešitev vprašanja poljskih in madžarskih narodnih manjšin. Francoska in angleška vlada bosta obrazložili svoje stališče v demaršah, ki bodo

vprašanih zapadne Evrope. Sredozemlja in Srednje Evrope bolj tehten, kakor je sovjetski in se ne sme zgoditi, da bi sovjetska vlada naravnost sabotirala angleška prizadevanja, kadar gre za izvajanje skupne francosko-angleške politike. Chamberlain je svoj cilj dosegel in razruševalno delo sovjetske diplomacije je odslej vsaj v Evropi ostalo osamljeno. Londonska konferenca je torej pokazala, da zahteva angleško-francosko sodelovanje, če naj postane živo in tvorno dejstvo, izgon sovjetske Rusije iz zapadno-evropskih predelov Evrope kakor tudi iz Sredozemlja.

Zgrajena na teh naštetih osnovah bo londonska konferenca rodila odlične uspehe, ki bodo omogočili hitro nadaljevanje započete dela, ki ima za cilj, da ustavi toke, ki so se začeli prelivati čez mirovna obzidja, preden ne bo prepozno

izročene berlinski in praški vladi. Splošno je pričakovati, da bo nov češkoslovaški statut za manjšine zaradi svoje vsebine odgovarjal francoskim in angleškim željam.

V londonskih političnih krogih upajo, da bo nemška vlada zdaj dokazala svojo tako zelo poudarjeno pomirljivost in omogočila pravično in mirno rešitev nemškega problema na češkoslovaškem.

Italijansko letalo zgorelo

Rim, 2. maja. AA. Stefani. V soboto, 30. aprila, je potniško letalo (štirimotorno znamke »Meta«), ki vozi na progi Brindisi—Rim, odletelo ob 11.35 z letališča v Brindisiu v Rim. Vreme je bilo silno slabo ter je letalo ob 14 ob Apeninih prišlo do Forme. Nad dolino Cupo je letalo v gosti megli s krikom udarilo ob greben gore in v trenutku je tudi že izbruhnil požar na letalu. Na letalu je bilo pet mož posadke, med potniki pa tudi albanski poslanik v Rimu Jafer Vila. Na letalu je bilo še 13 potnikov, Italijanov in inozemcev, in med njimi naslednji: Otmaz Krausz, Valter Krapke, Jakob Friedhof, Bola Schweitz, Karel Grotzner, Samuel Prost-hof, Helena Lindhein, Jurij Hadzikakis. Vsi potniki in člani posadke so mrtvi.

Letalo, ki je zgorelo pri Formiju, je bilo last italijanske letalske družbe »Ala Littoria«. Med posredniki je devet inozemcev in 10 Italijanov, od teh pet članov posadke in pet potnikov. Zaradi silne zmaličenosti trupel je bilo zelo težavno ugotoviti istovetnost potnikov. Na kraj nesreče so pri-

šli glavni ravnatelj družbe, Klinger, in glavni ravnatelj v letalskem ministrstvu, Pelegrini.

Neapelj, 2. maja. AA. Stefani. Danes so zelo slovesno pokopali žrtve letalske katastrofe pri Formiju, 19 krst, vse pokrite z italijansko zastavo, so prenesli uniformirani fašisti na pokopališče. Pogreba se je udeležilo mnogo ljudi z zastopniki civilnih in vojaških oblasti na čelu. Italijansko vlado je zastopal general Caserte, poveljnik letalske akademije. Pogreba se je udeležil tudi poveljnik italijanskega civilnega letalstva, Pelegrini.

Dunajska vremenska napoved: Spremenljivo oblačno, brez bistvenih padavin, temperatura se ne bo mnogo spremenila.

Zagreb vremenska napoved: Podnevi jasno.

Zemunska vremenska napoved: Prevlađovalno bo oblačno vreme v vsej kraljevini. Tu pa tam plohe. Na zahodu se bo čez dan zjasnilo. Toplota bo nekoliko padla.

Izjava sokolskega „Saveza“

Savez Sokola kraljevine Jugoslavije objavila je v stotih resolucijah svoje prve redne skupščine od 29. marca 1931, ki določa stališče sokolstva nasproti veri in verskim vprašanjem, in sicer, kakor pravi, zato, ker so se zopet pojavila različna tolmačenja o tem, kako naši Sokoli gledajo na vero.

To uradno veroizpoved Sokola kraljevine Jugoslavije je imela naša publika že tolikrat priložnosti brati v »Jutru«, da jo zna skoraj že na pamet, samo naši Sokoli ne, ker bi se sicer po njej ravnali, to se pravi vsako versko prepričanje in čustvanje kot najintimnejši del notranjega življenja vsakega poedince spoštovali in takó čistost sokolske ideologije čuvali, česar pa žal ne delajo. Radovedni smo, ali jo bo slovensko sokolstvo sedaj razumelo in upoštevalo, ko mu jo njegov »Savez« vnovič toli slovesno zabija. Toda mi zelo dvomimo o tem, kakor tudi nekoliko dvomimo v odkritosrčnost izjav, ki so potrebovale cel mesec potem, ko je vestnik jugoslovanskega sokolstva dravske banovine prinesel na prvem mestu članek svojega najodličnejšega ideologa brata Rusa, ki trdi, da je podlaga sokolstva protiversko, proticerkveno in protikatoliško svobodomiselnost v smislu čiste Tyršove sokolske ideologije. Zaradi tega imamo vtis, da je izjava »Saveza« bila izsiljena po pritisku razmer kot umik v zelo neprijetnem položaju, ko se Sokol na eni strani čuti kot državna organizacija, za katero morajo prispevati tudi katoličani, na drugi strani pa njegovi ideologi v dravski banovini izjavljajo, da je Sokol katoliškemu verskemu nazoru nasprotna organizacija. Sicer pa se je »Savez« vsakokrat zatekel k svoji resoluciji od 29. marca 1931, če je bilo treba zabrisati vpliv raznih izjav in nastopov Sokola v Sloveniji, ki niso v skladu z načelom »spoštovanja vsakega verskega prepričanja« in »približevanja absolutni resnici, dobroti in lepoti«; če se take stvari venomer pojavljajo, potem pa popravljajo in zopet ponavljajo, izgubijo vse te izjave vsako ceno in so komaj vredne papirja, na katerem so napisane.

Sicer pa je čisto neizogibno, da je tako. Kajti resolucija Saveza od 29. marca 1931 je vse kaj drugega nego jasna in predstavlja deloma golo igro z besedami. Kaj se pravi zahtevali od članov, da spoštujejo vsako vero, in jim pustiti svobodo, da zapovedi svoje Cerkve izpolnjujejo, če se obenem zapirajo na »čisto sokolsko ideologijo« Tyrša, čigar program danes tudi Čehi smatrajo za izraz več ali manj protikatoliškega svobodomiselnosti njegove dobe. Spoštovanje vsakega iz notranjosti izvirajočega prepričanja pa vključuje tudi brezversko ali napram veri čisto brezbržno prepričanje, tako da sokolstvo mora

priti samo s seboj v nasprotje, ker se je v mnogih primerih in razmerah življenja treba jasno odločiti za eno ali za drugo: za versko stališče v javnih in zasebnih zadevah ali pa za brezversko. Katoliška vera, pa tudi pravoslavna in vsaka druga, če hoče biti versolska ali »totalitarna«, kakor danes pravijo, tudi ne more trpeti, da bi vera bila samo le »najintimnejši del notranjega življenja poedince«, marveč dosledno zahteva stremenje in delo za uresničenje krščanskega nazora v vseh panogah življenja vsaj v neki dosegljivi meri na tem svetu, ker vera pač ni samo lepo čustvo ali zaseben luksuz ali prazna ceremonija, ampak hoče biti življenje. Ne more pa ali vsaj ne sme biti notranjega življenja, ki bi bilo ločeno od zunanjega. In zato »čista sokolska ideologija« Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije ne more zdržati kritike v luči praktičnega življenja in bi bilo dobro, če bi ideologi našega sokolstva svoj program temeljito revidirali, če hočejo, da bi sokolska ideja zajela vse ljudstvo, ali pa se morajo odreči državnemu značaju svoje organizacije, zakaj verskega in svobodomiselnega nazora na noben način ni mogoče združiti v eno čisto ideologijo, ki naj objame vse nazore v državi.

Gotovo so mogoča združenja, ki v medsebojni strpnosti družijo najrazličnejše vere, prepričanja in stanovne, če se čisto nič ne dotikajo verskih ali brezverskih prepričanj samih, toda Sokol je zamišljen in dejansko je svetovnonazorska organizacija, v čemer ima brat Rus popolnoma prav, saj gre za oblikovanje vsakega posameznika iz notranjosti, za usmeritvijo duha in duše ter za miselnost vsega naroda in družbe v osnovnih vprašanjih življenja. S samim poudarjanjem stremjenja po lepoti, dobroti in resnici ter spoštovanjem vsakega prepričanja torej nikakor ne bo šlo, saj vemo, kako zelo je tako stremenje odvisno od človekovega in družbenega nazora, kako so tu mogoče najrazličnejše zmote in koliko so ovire na tej poti, kjer brez kakšne avtoritarne vere ni mogoče korakati sigurno; spoštovanje vsakega prepričanja, naj bo osebno ali tako čisto in notranje, brez razlike in izbora, pa bi vedlo samo v najhujšo zmedo in družbeno anarhijo, za kar menda ni treba dokazov v našem času. Z eno besedo, resolucija »Saveza« iz leta 1931 je anahronizem, izraz zastarele liberalne ideologije in v našem času čisto neuporabna; zato pa tudi ob vsaki priložnosti, ko se odkrivajo človeška srca, odpove.

Ce vodstvo »Saveza« tega ne bo upoštevalo, bodo njegove izjave šle mimo javnosti brez vsakega učinka in svojega namena ne bodo dosegle, kakor ga tudi niso doslej. Odnos sokolstva v Sloveniji do politike pa je drugo poglavje, ki bi potrebovalo posebnega razmotrivanja.

Angleško-italijanska pogodba pred parlamentom

London, 2. aprila. c. Danes je angleška vlada predložila spodnji zbornici v odobritev pogodbo med Italijo in Veliko Britanijo. Debatu je uvedel sam predsednik vlade Chamberlain, ki je večinoma govoril o tam, kako so potekale priprave za to pogodbo. Rekel je, da angleška zunanja politika ne želi samo miru, ampak hoče upostaviti tudi splošno zaupanje med veselimati. Samo v splošnem zaupanju med narodi in državami bo mogoče zagotoviti napredek civilizacije. To pa ni mogoče doseči kar v prvem trenutku. Počasi bo treba odstranjevati posamezne nevarne točke, in sicer eno za drugo. Takšna nevarna točka je bilo razmerje med Italijo in Anglijo in nato med Francijo in Italijo. Te točke se zdaj ena za drugo odstranjujejo.

Pogodba med Italijo in Veliko Britanijo ščiti skupne interese obeh držav. Ta pogodba je mišljena kot zaščita angleške bodočnosti.

Vodja opozicije Atlee je vprašal Chamberlaina, če je kaj obljubil o Španiji ali pa če je dobil kakšno zagotovilo od Italije. Chamberlain je odgovoril, da rešitev španskega vprašanja še ni na vidiku in zato ne more na to ničesar odgovoriti.

1. maj na Poljskem

Varšava, 2. maja. AA. Pat: V vsej Poljski so bile večerj ob priložnosti proslave 1. maja razne manifestacije. Do neredov in spopadov ni prišlo razen v Kieleu in Lvovu, kjer so manifestanti metali kamenje na nacionalistične manifestante. Prišlo je do spopada in oddanih je bilo več strelcev. En socialist je bil ubit, tri osebe pa so ranjene. Policija je hitro upostavila red in mir. V Lvovu pa so nacionalistični dijaki napadli spreved. Ranjenih je 15 oseb.

Do manjših neredov je prišlo še v raznih krajih, kjer so nacionalisti priredili protidemonstracije proti socialistom.

V Varšavi je prišlo samo do enega incidenta. V židovskem delu mesta je eksplodiral pekleniški stroj in je bila ranjena ena oseba. Policija je aretirala več komunistov, ki so skušali demonstrirati.

1. maj v Moskvi

Moskva, 2. maja. b. Večerašnja proslava v Moskvi je bila za udeležence precejšnje iznenadenje. Med odgovornimi osebnostmi je bilo opaziti precejšno nervoznost. Veliko število agentov GPU je prišlo iz pokrajine ter se pomohalo med ljudi. Na tribuni, na kateri je bil Stalin z Vorosilovom, se je dobro opazilo, da številnih osebnosti, ki so bile na tej tribuni še lansko leto, letos ni več. Namesto njih so bili poleg Stalina in Vorosilova popopolnoma novi ljudje, skoraj povsem neznan. Stalin je prisrčno slovesnost samo prve pol ure, na kar se je umaknil v Kremenj. Parada se je razvijala enako pred Vorosilovim, ki je imel na armado daljši govor. Vorosilov je poudarjal, da je vojska zvesta Stalinu in da se bo čiščenje nadaljevalo. To pomeni, da bo prišlo bržkone do novih procesov in ustrelitev v sovjetski vojski in mornarici.

4 generali odstavljani v SSSR

London, 2. maja. AA. (DNB.) Reuterju poroča iz Moskve, da so odstavili vse tiste generale, ki so sodili v proces proti Tuhačevskemu. To so štirje generali in sicer general Dibenko, poveljnik leningradске posadke, Alkilis, Belov in Kašin.

Belgrad, 2. maja. AA. Izšel je »Red voznice« (Vozni red), izdan od glavnega ravnateljstva drž. železnice. Vozni red je popolnoma preurejen in ima manjšo okliko (11,5x18,5 cm), primerno za žep. Razen popolnega voznega reda in železniških zvez s tujino je v njem tudi vozni red parnikov in letal ter vse podrobnosti in določila, potrebna za potnike.

K škandaloznemu napadu francoskega lista na našo vlado

Pariz, 2. maja. AA. V zvezi z afero med listoma »Europe Nouvelle« in »Giornale d'Italia« prinaša »Europe Nouvelle« tole opravičilo:

Danes so nam znani uspehi preiskave, ki smo jo objavili v naši poslednji številki. Moramo se opravičiti listu »Giornale d'Italia« in našim bralcem zaradi članka, ki smo ga prinesli 16. aprila pod naslovom »Kako ravna Italija z Jugoslovijom« in ki smo ga pripisali listu »Giornale d'Italia«. Ta članek namreč nikdar ni šel v tem listu. Gre za jugoslovanski letak, ki so ga razširili v Jugoslaviji sovražniki dr. Stojadinovića in ga naslikali kakor da izvir iz lista »Giornale d'Italia«. To čudno ravnanje gre v škodo njegovih avtorjev samih. Mi smo dobili ta članek iz vira, ki je zunaj nas. Da je tako izšel, je krivda na dveh polvarjenih prenosih.

(Opravičilo »Europe Nouvelle« bomo vzeli na znanje, pri tem pa pripomnili, da je malo čudno, da črpa francoski tisk svoje informacije o Jugoslaviji iz levčarskih ljudsko frontaških in komunističnih virov.)

Po španskih bojiščih Francov način vojskovanja

Ob velikih uspehih pomladanske ofenzive, s katero je Francova armada pretrgala rdečo Španijo v dva dela in postavila fronto proti Kataloniji od visokih Pirenej po reki Noguera Palaresa do Balaguera, od tedaj dalje ob reki Segre do njenega izliva v Ebro in ob širokem Ebru do njegovega izliva v morje — torej prvotno strategično bojno črto, dolgo 300 km — je vse pričakovalo, da bo Franco osredotočil vse sile na tem odseku in da po najkrajši poti prodre do Barcelone ter tako zruši vojaški odpor Katalonije. To se pa po vsaj priliki ni zgodilo, kajti poročila zadnjega tedna govore v glavnem le o tem, da se boji razvijajo v smeri proti Castelloni ob morju, to se pravi, v tistem delu vzhodno od Teruela, ki je ostal pod madridsko oblastjo.

To ravnanje generala France pa nam hkrati odkriva tudi njegovo posebno vojno taktiko, ki jo dosledno izvaja že ves čas državljanske vojne. Njegova vojaška taktika je povsem druga, kakor jo je na primer zasledoval Ludendorff na zapadni fronti v svetovni vojni. Načelo nemške strategije, ko so navalili na Verdun, je bilo, da je treba sovražnika zagrabit tam, kjer je najmočnejši, zrušiti ga v njegovih najmočnejših postojankah ter mu s tem hkrati povzročiti največje materialne in krvne žrtve. Ostali deli bojišča, tako je računal Ludendorff, se bodo potem sesuli sami od sebe. Franco očitno ni pristal te strategije. On varčuje s krvjo svojih vojakov. Kajti skrbno se ogiba prijeti nasprotnika tam, kjer je najmočnejši, ampak potrpežljivo išče najšibkejšo mesto svojega sovražnika, da ga tam porazi, mu odvzame čim več ozemlja, toda kakor hitro se sovražnik zave in opomore od prvega poraza in postavi zopet trdno fronto, tedaj se Francove čete zakopljejo in ustavijo prodiranje. To se je zgodilo lani z jesensko ofenzivo, s katero je Franco očistil severno Španijo. Isto se je primerilo letos v Aragoniji, kjer je »presenetil« nasprotnika in mu v nekaj tednih odvzel nad 30.000 kv. km zemlje ter obenem prodrl do morja. Medtem pa so si rdeče čete opomogle od prvega presenečenja in postavile trdno bojno črto od Pirenej preko Balaguera. Letrde in Tortose vse do morja. Na tem odseku fronte so tudi najboljše mednarodne čete, ki jih je Kominterni poslala na pomoč ljudski fronti. Tako stoji pri Balaguera znamenita rdeča brigada Camoesino, sestavljena večinoma iz Francozov, in pri Tortosi onkraj Ebra te zloglasna divizija Lister, ki se šteje med najboljše marksistične čete rdeče Španije. Dokler je bila Katalonija še združena s ostalo rdečo Španijo, je te svoje najboljše čete poslal

Knežinja Olga in Rdeči križ

Belgrad, 2. maja. AA. Nj. kr. Vis. knežinja Olga je v ponedeljek, 2. t. m. blagovolila sprejeti v Belem dvoru v avdienco zastopnike Rdečega križa Sveloz, Tomiča, prvega podpredsednika, dr. Lazara Genčiča, člana glavnega odbora, in Mirka Marinkovića, odbornika Rdečega križa, da se informirajo o stanju in delovanju Rdečega križa. Nj. kr. Vis. knežinja Olga je z največjo pozornostjo poslušala poročila o delovanju in potrebah Rdečega križa in se posebno zanimala za njegovo materialno stran in za izužitve pomožnega sanitetnega osebja, zlasti prostovoljnih bolničark.

Dr. Stojadinović v Belgradu

Belgrad, 2. maja. b. Z jutranjim brzovlakom se je vrnil v Belgrad predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović, ki je s svojo družino prebil nekoliko dni na oddihu v Sloveniji.

Potreb generala Babiča

Belgrad, 2. maja. m. Večera popoldne je bil na novem pokopališču pokopan general Živojin Babič, državni svetnik v pokoju. Pokojni general Babič je spadal v starejšo generacijo zaslužnih vojskovodij. Pogreba so se udeležili vojni minister, armadni general Marič, načelnik generalnega štaba general Nedić in poveljnik Belgrada general Kosić.

Razstava rečnega ladjevja MZ

Belgrad, 2. maja. b. V umetniškem paviljonu Cvete Zuzorić na Kalimegdanu je večerj dopoldne prometni minister dr. Spaho odprl razstavo rečnega ladjevja držav Male zveze. Na razstavi je z grafikonci pokazano stanje rečnega ladjevja treh članic Male zveze. Važnost rečnega ladjevja na Donavi sta poudarila v svojem pozdravnem govoru prometni minister dr. Spaho in zastopnik češkoslovaškega rečnega ladjevja, poslanec Jan Liška.

Pripravljanje trgovinskih pogajanj z Nemčijo

Belgrad, 2. maja. m. Jutri zvečer odpočije v Berlin naša delegacija, ki bo z nemško delegacijo pripravljala gradivo za dogovorjena trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Nemčijo. Delegacijo vodi pomočnik zunanje ministar dr. Pilja. Kot člani pa so v tej delegaciji: podguverner Narodne banke dr. Ivo Belin, načelnik carinskega oddelka v finančnem ministristvu dr. Radulović, načelnik v trgovinskem ministristvu dr. Lazarević in inšpektor ministristva za notranje stvari Batagelj.

Belgrad, 2. maja. AA. V imenu Nj. Vel. kraja z ukazom ministra za gozdo in rudnike je upokojen Anton Knez, podgorzar prvega razreda, 7 skupine, pri okrajnem načelstvu v Krškem.

Mariborški vinogradniki so zborovali

Včeraj je bil v prostorih Vinareke in sadjarske šole občni zbor mariborske vinarske podružnice pod vodstvom predsednika dvornega svetnika dr. Kronvogla ter tajnika in blaginjskega prof. Pečovnika, Mariborska podružnica šteje 70 članov. Ugotovilo se je, da narašča med našimi vinogradniki zanimanje za stanovsko organizacijo. Tako je v sosedni Sv. Kungoti bila sedaj osnovana nova podružnica, ki ima sedaj že 60 članov. Pod vodstvom dr. Kronvogla je začelo vinarsko društvo naglo in krepko napredovati. Zborovali so razpravljali o važnih vinogradniških zahtevah. Tako, naj bi se maksimirale vse trošarine samo na en dinar pri litru, šamarnica pa naj se v naših krajih brezobzirno zatse, samo v nekaterih krajih, ki za plemenitejšje trte niso primerni, naj se dovoli gojitev izabele. Ravnatelj vinarske šole Priol je ob zaključku zborovanja pojasnil, da bo banovina osnovala v Racer dvoru moderno trtnico in drevesnico, s katero se bo nadomestila trtnica v Pekrah. Občni zbor so zaključile volitve. Za predsednika je bil izvoljen dr. Kronvogla, za podpredsednika posestnik Schwarzbach iz Bistrice, za tajnika in blaginjskega strokovnjak, vinarski inštruktor Drolec, za odbornike pa: Godec iz Limbuša, kletarski nadzornik Vojsk, oskrbnik Pavlinič iz Sv. Petra, oskrbnik Zidanšek iz Limbuša ter višji kletarski nadzornik v pokoju Zabavnik.

Občni zbor društva za ceste

Belgrad, 2. maja. b. V inženirski zbornici je bil redni občni zbor društva za ceste. Udeležili so se ga delegati iz vse države. Na občnem zboru je bil izvoljen etari odbor na čelu s predsednikom Svetelavom Milosavljevičem, bivšim prometnim ministrom. Vse sekcije društva za ceste bodo imele dne 5. junija t. l. kongres v Ljubljani. Pokroviteljstvo nad tem kongresom je blagovoli prevezli Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle, častno predsedstvo pa predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović.

Znižane vozne

Belgrad, 2. maja. AA. Prometni minister je dovolil polovično vozno na državnih železnica udeležencem proslave 35 letnice četniške akcije in odkritja spominske plošče četnikom, padlim v Južni Srbiji; odkritje bo v Skoplju 6. t. m. Ugodnost velja od 3. do 10. maja; dalje udeležencem mednarodne telme za Davos pokal med Jugoslavijo in češkoslovaško v Zagrebu od 6. do 8. maja; popust velja od 3. do 11. maja; udeležencem mednarodnega sejma v Segedinu od 4. do 12. junija; popust velja za odhod od 1. do 12. junija in za vrnitev od 4. do 14. junija.

Verski poglavar muslimanov v Belgradu

Belgrad, 2. maja. AA. Snoči ob osmih se je pripeljal iz Sarajeva novi reis ul ulema Na belgradski železniški postaji so mu priredili prirščren sprejem. Na postaji se je zbralo mnogo njegovih prijateljev. Med drugimi so se sprejema udeležili prometni minister dr. Mehmed Spaho, minister brez portfelja dr. Šefkija Behmen in drugi. Z novim reis ul ulema so se pripeljali Ibro Šahriavić, član sarajevskega občinskega sveta, in mnogo drugih uglednih Sarajevčanov. Reis ul ulemi se je peljal naproti Fahrija Kulenović, svetnik prometnega ministristva in ga spremlj do Belgrada. Po prirščrenem pozdravu na postaji je reis ul ulema pozdravil v imenu mohamedanskih duhovnikov g. Sarić, referent za verske zadeve pri vojnem ministristvu, v imenu mohamedanskih Belgradčanov pa častnik in bivši poslanec Omer Kajmaković. S postaje se je reis ul ulema odpeljal v spremstvu promet. ministru dr. Spaha v hotel »Srbski kralj«.

Gradbeni minister v Nürnbergu

Nürnberg, 2. maja. AA. (DNB.) V soboto je predečni ravnateljstva nemških državnih železnice Geyer priredil večerjo na čast ministru Stošovišu. Na večerji je bilo več povablencev. Predsednik Geyer in minister Stošović sta izmenjala zdravice.

Kot gost gauleiterja Schleicherja se je minister Stošović večerj zjutraj udeležil s svojim spremstvom nacionalnih svečanosti, pri čemer ga je gauleiter Schleicher prirščren pozdravil. Nato si je minister Stošović s svojim spremstvom ogledal nove stadione in druga javna dela, ki jih grade v Nürnbergu. Potem se je pa odpeljal dalje v Monakovo.

Novo letalo na progi Buharešta - Belgrad - Torino

Belgrad, 2. maja. AA. Danes popoldne ob 14.10 je priletelo na belgradsko letališče prvo letalo italijanske zrakoplovne družbe, ki bo opravljalo promet na novi progi Torino-Milan-Benecke-Zagreb-Belgrad-Buharešta. Italijansko letalo, ki je danes kot prvo priletelo na belgradsko letališče, je dvomotorno in znamke Fiat. O priliki prihoda tega letala, je bila na belgradskem letališču prirejena mala svečanost in zakuska za člane posadke in za nekatere druge osebnosti. — Ob 15.30 je letalo nadaljevalo pot proti Buharešti. Malo pred prihodom italijanskega letala trdke Fiat iz Zagreba, se je spustil na belgradskem letališču velik trimotornik »Ala Littoria«, ki opravlja redno službo na progi Belgrad-Buharešta. Tako zdaj dve italijanski zračni progi vežeza Belgrad z italijansko prestolnico in nekaterimi drugimi italijanskimi mesti. Dvomotorniki italijanske družbe »Avio linea Italiana« ima 18 sedežev in najmodernejšo opremo. Letalo je vse kovinsko in more doseči hitrost 480 km na uro. Vsak motor ima tisoč konjskih sil.

Neapelj, 2. maja. AA. (Stefani.) Jugoslovansko pomorsko odposlanstvo si je danes dopoldne ogledalo več enot italijanske vojne mornarice, vsidrane v pristanišče. Opoldne je poveljnik tirenskega pomorskega oporišča njim na čast priredil kosilo.

je grozila velika nevarnost spopada Končno pa je prišlo do pogajanj ter so Francozi na zahtevo Japoncev zadržali tovor, ki so ga imenovali Japonci, na kar so se njihove čete umaknile.

London, 2. maja. b. Dopisnik »Daily Telegraph« poroča, da je Japonci v mesecu aprilu poslala na Kitajsko pet novih divizij, ki naj okrepijo bojišče v Santungu, kjer so Japonci položaji zelo ogroženi Poleg tega so Japonci prepeljali ogromne množine vojnega materiala na to bojišče.

Peiping, 2. maja. AA. (Reuter.) Promet na železniški progi Peiping-Hankov so po 50-urni prekinitvi ponovno obnovili. Včeraj so se pojavila japonska letala in razgnala kitajske četniške oddelke, ki so bili pretrgali železniško žvezo in spustili v zrak most pri Lihuju.

Japonci preprečili preveljavo zlata iz kitajske narodne banke v inozemstvo

Sanghaj, 2. maja. b. »United Press« poroča, da so japonske čete danes prvič brez dovoljenja prodre oborožene v francosko koncesijo, zaradi česar bi kmalu prišlo do spopada med njimi in francoskimi četami. Japonske vojne oblasti so bile obveščene, da kitajska narodna banka tovari svoje zlato na ladje, ki so zasidrane ob obali francoske koncesije in da namerava to zlato odpremiti v inozemstvo. Japonske čete so imele nalogo, da to preprečijo. Ko pa so Japonci prišli v francosko koncesijo, so se jim nasproti postavile francoske čete in

K polskemu narodnemu prazniku

Poleg praznika Osvobođenja 11. novembra, praznujejo tudi vsi Poljaki s prav takimi čustvi svoje notranje duhovno prerojenje, ki so ga doživeli — toda žal, prepozno — s konstitucijo tretjega maja l. 1791. Poljaki so se že od vsega početka zavedali, da bi realizacija te nove ustave pomenila zanje in za njihovo državo, ki je bila

Predsednik poljske republike Ignacy Mościcki

Še nekaj let prej tretja velesila v Evropi, pa je s prvo delitvijo padla l. 1770 na četrtlo mesto in drvela v propad, nov razmah. Toda notranja sila je bila že tako zrahljana, da je velika Poljska padla kot žrtev svojih lastnih neredov tujcem v roke. Vsa stoletja do tedaj je vladal na Poljskem samo en stan, samo »šlahta«, stanovi, od katerih je bil odvisen kralj, kakor tudi skupščina, to pa v sebi na najbolj demokratičen način, ki je do absurdnosti spoštoval voljo posameznika, je z enim samim glasom »liberum veto« mogel vsakdo onemogočiti sklepčnost sejma. Tako je za kraljev Avgusta II. in III. izmed 38 skupščinskih razprav, sejmov bilo 28 nesklepnih! Razumljivo,

da ob taki »demokraciji« v vladajočem stanu ni moglo kraljestvo napredovati, zlasti v času, ko je vsepovsod v Evropi zmagoval in se krepil vladarski absolutizem. Toda, da se srednjeveška ustava, ki je bila tako pri Poljakih še v XVIII. st. v polni veljavi, reformira, je bilo treba najprej delitve države, potem pa velikega notranjega pokreta, ki naj preuredi od temeljev ustroj države in dá vladanju novo ustavo. In tako je ustava 3. maja l. 1791 pomenila to odločno dejanje, ki je bilo plod iskrenega, na novo oživljenega narodnega duha, ki je hotel rešiti Poljsko in jo zopet narediti veliko, silno, kakor je bila v preteklosti. Toda prej kot je prišla v veljavo, so tuje sile, videč njen pomen in nevarnost za svoj imperializem, razdelile državo in si jo kljub silnemu naporu Kosciuskega in njegovih podjarmile. In potem se je začel križev pot poljskega naroda, njegovi upori in krvava masčevanja, trpljenje, kakor ga ni doživel kak drug narod na svetu — toda misel na ustavo 3. maja je bila vsa ta leta najsvetlejša misel na svobodo Vel. Poljske in simbol vsega narodnega dela, upanja na bodočnost in podnet poljskemu duhu, ki se nikoli ni pognal tako visoko kakor v tistih neskončnih letih najnižjega ponižanja. V mislih na ustavo 3. maja se je vršila vsa osvobodilna vojna, ob njej se je prerodil novi poljski duh, ki je po stoletni Kalvariji pripeljal do nove svobode, do nove države. Zdaj praznujejo Poljaki ustavo 3. maja v največji slavnosti, spominjajoč se vseh nevarnosti, ki groze razbiti mlado državo ter prisegajo ob njej, urediti najprej vse razdore v notranjosti države, da jih ne najde velik čas needine in notranje razdeljene. Tretji maj je apoteoza narodnega duha in praznik pravega, za narodni blagor vnetega vladanja, ki ima pred sabo samo en cilj: *salus rei publicae!* K današnjemu prazniku želimo poljski republikli, s katero so naši stiki vedno resnejši in prijaznejši, da bi v spominu na slavno ustavo vladala vedno v največji blagor vseh državljanov in znala vzdržati avtoriteto države in državo samo v največjem razcvitu, blagostanju in moči ter uspešno, v vsej notranji edinstvi, ubraniti se vseh sovražnikov na zunaj in za vedno vzdržati in utrditi svoje svobodo!

Nj. kralj. Vis. knez namestnik Pavel in knežinja Olga s ministri dr. A. Korošcem, generalom Maričem, dr. Vrbaničem, dr. Letico in Cvrkičem pri otvoritvi belgrajškega pomladanskega sejma.

Ljubljana slavi matere

Imenitna erebrna dvorana hotela Uniona, ki je videla že toliko svetovščin in nadebudnih nevest in ženinov, je bila včeraj zopet svatoveško okrašena z nageljni in vrtnicami. Zunaj sonce prvega majnika, ali gostje niso gledali naprej za sončnimi dnevi svojega življenja pomladi — vse elavljence so se kar zamaknjen ozirale skozi leta daritev in žrtvovanja daleč nazaj v svoje majnike. Mirne in tihe so plašno božale rože pred seboj in mislile na one, ki so že davno, davno ovenele. Prevzemal jih je spomin na trpljenje in na največjo srečo, na mlada življenja, a tudi na one, ki so jih obliele s solzami.

Šest in trideset mater, ki je vsaka utrjala iz sebe najmanj po štirinajst življenj! Tudi dvajsetkratna mati je med njimi. Nad petstokrat so postale matere, da so se vsako uro in minuto zopet darovale svojim otrokom. In se še darujejo njim in vnukom...

Take slovesnosti Ljubljana še ni doživela. Že je proslavljala materinstvo in matere, nikdar se pa Ljubljana še ni poklonila materam neposredno.

Ljubi maj, ali ni ta čas najprimernejši, da se spomnimo onih, ki z neizmernimi žrtvami dajejo človeštvu nova življenja. Čas, ki je posvečen češčenju Najvišje matere, nas vabi, da tudi njim darujemo utripe svojih src, ki so tem srcem dale življenje. Človeštvo postavlja spomenike mučnikom in proslavlja trpljenje mnogih ljudi in narodov, materinsko mučeništvo pa, ki je zvezano z vsem našim življenjem, temu mučeništvu so spomeniki le redki. Mestna občina ljubljanska je priredila to skromno slovesnost, da izrazi osebnost in po povabljenih vsem materam globoko zahvalo za žrtve in se pokloni v svetem spoštovanju tajinstvenosti materinstva ter na videc način dokaže, kako ceni materinstvo in spoštuje one, ki lastno kri in moč dajejo bodočnosti družine, mesta in naroda.

Čim dalje je župan dr. Juro Adlešič tako razvijal lepe misli o trpljenju in radosti materinstva, tem dalje so plavale misli materam daleč na vse strani sveta, daleč naprej v pozne rodove potomstva, a tudi globoko v grobove in v neskončnost večnosti. Kakor iz sanj so se zganiile pri županovih mehkih besedah: — majhen spomenik dar mestne občine, da s podobno Matere vseh mater naj vas in vse matere obvaruje zla in naj vam in družinam nakloni srečo, vsa skupnoet občanov so klanja pred vzvišenostjo materinstva, ki je tu na svetu pravo božje poslanstvo.

Solze so kapale na zlate svetinje in polzele po drhtečih zlatih veržicah kakor biseri. Med rožami in blestečimi kozarci poživiljočega vina ter krožniki prigrizka, pod žarečimi lestenci vse v luči eo gospe poslušale svojo elavo, kakršne nikdar niso elutile, da so se komaj zavedele, ko je župan v imenu mesta Ljubljane dvignil čašo na njih zdravje.

Kakor angela iz nebes so gledale gđ. Alenčico Svetelovo, ki jim je delila svetinje, gotovo najpristronejša in tudi najbolj zaelužen odlikovanja, kar jih je Ljubljana kdaj dala in dobila. Angeleko pete so jim bile prelepe pesmi gospe prof. Ludmille Vedralove in gđ. Poldke Zupanove, v srce jim je

šla Iv. Preglja himna materi »Naše najvišje«, ki jo je gđ. Alenčica Svetelova tako čustveno recitala.

Komaj je utegnila gospa Gabriela Lumbarjeva, ki je dala življenje 16 otrokom, izreči v imenu vseh najplešje zahvalo, že je blažene žene zopet častil načelnik mestnega socialno-političnega odbora, arhidiakon dr. Tomaž Klinar, kako je vsaka mati tudi mati dobrote, ker daje življenje — izvir vse dobrote, in kako zato vsaka mati nadomeštuje Boga. Kako je materino srce odprto noč in dan tudi tistemu, ki si ne upa vač k Bogu. In kako je ta dan v poveljanje materam, ki božjo dobroto dele svojim in sinovom vsega naroda.

Za slovo je župan še povedal, da se mu je lani v Pragi najbolj vtisnil v srce napis: Praga, mati vseh! To geslo ima od tedaj tudi mestna uprava ljubljanska ter hoče biti mati vsem, ki so v potrebi. Tako dela mestni socialno-politični odbor, ki ga zastopajo načelnik dr. Tomaž Klinar, njegov namestnik upravitelj Josip Vider in ravnatelj Josip Vovčina, in zaslužijo tudi zahvalo za ta večer, kakor tudi načelnik mestnega socialno-političnega urada, dobrosrčni Heribert Svetel in vse gospodične uradnice, ki so vse tako lepo pripravile. Zlasti toplo zahvalo pa je mestni predsednik izrekel umetnicam prof. Vedralovi in gđ. Zupanovi ter deklaratorji gđ. Alenčici Svetelovi, naposled pa seveda predvsem navzočim materam, ki jih je mestna občina povabila, ker so največ žrtvovala za naraščaj mesta, naroda in države, saj je Ljubljana tudi glede materinstva precej na čelu vse Jugoslavije. S ponosom je poudarjal, da je tudi sam sin matere z ruto na glavi, toda te so tudi najsvetlejše sveče,

Odličen vé gospod,
vé dobro dama fina:
Odolova higijena
na svetu je edina!

Nega ust in zob je nega lepote v pravem pomenu besede. Med kulturne ljudi ne more biti prištet, kdor bi rad bil lep brez negovanih zob ter brez čistih, s vé e duhtečih ust. Negovana lepota je kultura in z ODOLom negovana usta so samoumevno dokaz osobne kulture. ODOL osveta in poživi ter da sveže duhteč vonj iz ust.

Odol

Aromatično varstvo Vaših ust oskrbi na najboljši način ODOL

Mednarodni mladinski tabor v Ljubljani

Cilj, katerega si je stavila naša mladina, združena v Zvezi fantovskih odsekov in Dekliških krožkov v Ljubljani v svoj lanskoletni in letošnji delovni program, velika mednarodna mladinska prireditve na Stadionu v Ljubljani, je pred nami.

Komaj dobrih 7 tednov nas loči od veličastnih trenutkov, ko bo vsa naša poštena mladina po dolgem neprostoletnem počitku zopet z ramo ob ramo, skupno s številnimi zastopniki drugih kulturnih narodov Evrope, svobodno manifestirala za vedno lepe ideale, vzor ideale naših staršev, za sveto materino besedo, krščansko kulturo, zvestobo svojemu Bogu, kralju, narodu in veliki močni državi, naši Jugoslaviji.

Na Stadionu v Ljubljani, ki je sprejel doslej že 100 in 100 tisoče najboljših mladine, mož in žena, bo v dneh 26. do 29. junija t. l. točno po 10 letih zopet nastopal cvet slovenskega naroda, njegova mladina, skupno z mladino drugih narodov, ki bo tedaj zbrana v Ljubljani.

Poleg moralne vzgoje, vzgoje duha, ki jo prejemata ta mladina v naših organizacijah, skrbita in vzgajata zvezi fantovskih odsekov in dekliških krožkov svojo mladino v obilni meri tudi v telesno-kulturnem oziru, in sicer po najmodernejših izkustvih sodobne telesne kulture, zavedajoč se silne važnosti in pomena take vzgoje za vsakega posameznika, družino, kakor tudi za celoto, za ves narod, državo. Uspehe tega dela bodo pokazali naši kmečki fantje in dekleta, kakor tudi ostala mladina tedaj na Stadionu pri velikem telovadnem in športnem nastopu, pri akademijah in igrah, pri tekmarh pa se bodo v medsebojni plemeniti borbi kosali le najboljše.

ki izžarevajo največ ljubezni do naroda ter dogorevajo za druge. Naj misel materinskega žrtvovanja ostane živa med vsemi slovenskimi materami iz roda v rod, da bo Ljubljana lahko vsako leto proslavljala matere vedno bolj lepo in veličastnejše!

Rahlo je udaril načelnik Svetel po tipkah in iz vseh gri je zadonela vedno lepa »Slovensko deklet. Matere so se v solzah emejale in vse arečne obsule župana in njegovo gospo soprogo Vero, da sta se komaj izvila iz hvaležnih rok, prav dobro se je pa zdelo tudi edinemu zastopniku mož, gospodu Matiju Pribošiču, očetu osmih fantov in osmih deklet, ki se je vabilu odzval za bolno ženo in so ga matere obdržale kar med seboj, opravičujejo ga, saj ima tudi nekaj pravice.

Osupli smo pogledali pred vrati: tri ure je minilo kakor pet minut. Kako hitro mine čas pri materah!

V boju prekaljena, vsa pomlajena in prenovljena nastopa mladina v čast naroda in države že danes po vsej domovini s takšnim elanom kot še nikdar doslej. V izredno veselje, čast in ponos pa si šteje ta mladina udeležbo številnih sorodnih nam organizacij iz inozemstva, ki so na ta način izkazale našim organizacijam popolno priznanje za vse dosedanje delo, s tem pa tudi dokazale, da znajo pravilno ceniti naše stremiljenje, ki gre edino za tem, da se ohrani mladina, ki je bodočnost naroda, zdrava in to v vsakem oziru.

Amerika, Belgija, Luxemburg, Nizozemska, Poljska, Švica, vse te države bodo zastopane na našem mednarodnem mladinskem taboru v Ljubljani, zlasti številna pa bo udeležba iz Francije in prav posebno še iz bratske Češkoslovaške, ki s pozornostjo in velikim veseljem zasleduje vse delo že od početka naše organizacije.

Številno članstvo sorodnih nam organizacij v vseh imenovanih državah, deželah, mestih, trgih, vaseh itd. govori o našem taboru, pišejo o naši mladini, o lepoti naših krajev, o Jugoslaviji itd., vsak v svojem okoliščju, med svojim narodom, z veliko ljubeznijo in veseljem za čast našo, kakor tudi za čast in ugled naše države Jugoslavije.

Ljubljana, kulturno središče vseh Slovencev, bo sprejela tedaj vse številne goste s svojo znano slovansko gostoljubnostjo in ljubeznijo kakor doslej vedno ob takih prilikah.

In ti, mladina, dokaži tudi v dneh tabora pred vsemi številnimi zastopniki kulturnih narodov Evrope, ki bodo zbrani tedaj v Ljubljani na naši prireditvi, moč in disciplino svojih mladih organizacij, ter sposobnosti malega, toda kulturnega naroda, Slovencev.

Jože Hvalec.

Otroški dnevi v Jugoslaviji

Jugoslovanska unija za zaščito otrok s sedežem v Belgradu šteje sedaj 206 društev in zvez za zaščito otrok. V tej uniji živahno sodelujejo predstavniki raznih resornih ministrstev, banekih uprav in samouprav ter zasebnih društev. Ta zveza prireja sedaj od 1. do 16. maja v vsaj državi otroške dneve.

Jugoslovanski uniji za zaščito otrok, ki predstavlja središče vse koordinirane akcije države, samouprav in zasebne iniciative je častna predsednica Nj. Vel. kraljica Marija.

Ponekod so se otroške manifestacije in prireditve že pričele dne 1. maja, glavne prireditve pa bodo po vseh jugoslovanskih mestih in po nekaterih trgih ter vaseh dne 8. maja. V sprevedih bodo edelovali vsi otroci osnovnih in nižjih strokovnih šol, v prvi vrsti pa tisti otroci, ki so v javni oskrbi: otroci iz zavetišč, varovanci otroških domov, mladina Rdečega križa, gojenci otroških kolonij, gojenke in gojenci vajeniških domov, gojenci materinskih domov, skavti, treznostna mladina itd.

V okviru otroških dni bosta prirejeni tudi dve predavanji v radiu, ki ju bodo prenašale ljubljanska, zagrebška in belgrajska postaja. V radiu bosta predavala gg. Slobodan Vidaković in dr. Uglješa Davidović, na belgrajski Kolarčevi ljudski univerzi pa gg. Vasa Lazarevič, dr. Matija Ambrožič in dr. Marija Gajičeva. Vsa predavanja bodo obravnavala vprašanje socialne, moralne in kulturne zaštite otrok. Letos bodo poleg teh predavanj tudi predavanja po vseh mestih, ki bodo obravnavala taka vprašanja.

Gospa Naka Spasičeva, ki je predsednica glavnega odbora Unije za zaščito otrok, je dala časnikiarjem daljšo izjavo, v kateri je naglasila, da je že danes v naši državi 145.000 otrok, ki uživajo nujno potrebno zaščito pred socialno, zdravstveno ali duševno propastjo. Geslo unije je: »Pomagajmo otroku!« Niti en otrok v Jugoslaviji ne sme stradati! Vzgojiti si moramo zdravo mladino. Po krasni Kristusovi priliki o daru uboge vdove naj dá tudi najbolj siromašen državljan svoj prispevek v korist otrok, na katerih bo kmalu slonela naša velika domovina!

Kaj pravite?

Novi čas je prinesel nove ljudi, nove poklice in tudi take polovičarske poklice, ki nam niso prav nič potrebni. Za nove poklice in nove pojave pa nam niso sicer besed bogati slovenski jezik skoraj ne zadošča več ter moramo skovati nove izraze, ker so pojmi tudi novi. Iskati moramo besede za mehanika, za filmskega operaterja, za radijskega napovedovalca itd. Za silo pa si z opisom in s kakšno izposojenico že moremo pomagati.

Toda kako naj bi označili takega človeka, ki prav nišesar ne ve, pa čeprav ima morebiti oslonsko kožo, hočemo reči diplomu, ki pa se kljub temu vrtka vespored v vsako stvar in povsod naglašja z neomajno avtoriteto svoje mnenje, če bi sploh kakšno mnenje imel. To, kar časopisi pišejo o politiki, o umetnosti, o dogodkih, vse to so zanj same laži. Kar resni ljudje govorijo, to so zanj fraze, kar pošten narod misli in veruje, to je ljudska neumnost, velja le to, kar sami govorijo. Ali ne bi bila zanje najboljša označba »kulturni čvekač«? Sami so neplodni — saj kaj naj bi tudi ustvarjali, ko največkrat niti dobro pismeni niso, — zato pa krepko zabavajo vseprek. Značilno za to kulturne čvekače je, da jih nobena lastna blamaža ne boli in gredo suvereno čeznj, čeprav se jim smeje ves slovenski seel! Dobro bi bilo, ko bi kaj kmalu stal med nami tak bihar, kakor je bil pokojni Cankar, in z bičem napodil take čvekače iz hramov naše umetnosti, politike in javnega poštenja.

Danes neprekljčno zadnjikat

ob 19.15 in 21.15 uri

KINO UNION Tel. 22-21

Pri nakupu vstop. zahtevajte kupon za žrebanje!

FINALE

Káthe Nagy, Hans Moser, Lucie Englisch, Teo Lingner
Zadnja prilika, da vidite ta lepi film in da se udeležite žrebanja za razpisane nagrade.

Koledar

Torek, 3. maja: Najdenje sv. križa. Aleksander, papež mučenec.

Sreda, 4. maja: Varstvo sv. Jožefa, Florijan, mučenec.

Osebnosti

Iz banovinske službe. Za asistenta VI. pol. skup. pri banovinski bolnišnici v Mariboru je napredoval dr. Kreuziger Bogomir. — Banovinski strokovni učitelj na banovinski vinarski in sadjarški šoli v Mariboru Pečovnik Konrad je napredoval v VIII. pol. skup. — Za banovinske uradnike pripravnik se postavil: Jenko Stojan in Strelj Zvonimir, oba pri banski upravi v Ljubljani in Presterl Mihael pri okr. cestnem odboru v Radovljici. — Za banovinskega zvanika pri banski upravi v Ljubljani je postavljen Novina Karel. — Za policijskega stražnika-pripravnika pri upravi policije v Ljubljani je postavljen Virnik Stanko.

K odkritju spomenika kralju Aleksandru I. pri Sv. Jurju ob Ščavnici dne 15. maja 1938 bodo vozili iz Maribora avtobusi. Odhod ob 8 zjutraj z Glavne trga. Voznina tja in nazaj 30 din. Zaradi evidence prosimo, da se prijavite pri mag. užit. kontr. g. Alojziju Senčarju, Glavni trg, avtobusna postaja. Temu plačate obnem znesek in dobite vozovnico. Kdor želi skupno prehrano, naj se prav tako prijavi. Hitite a prijavami in naj bo udeležba veličastna.

»Slovenski Pierre l'Ermite«. S to znamenito opombo opremljen prevod Finžgarjevega Tale naš Jaka... (Ah, ce Jacques...) iz Mohorjevega koledarja je prinesel veliki katoliški mladinski tednik »A la page«. Črtico je prevedel F. Kolednik z ilustracijami pa so jo opremili Francozi sami. Za poznanje naše zemlje in slovenske folklorne je značilno to, da so vse ilustracije take, kakor da se dejanje godi nekje

Sadovi sokolske vzgoje

Sokol I. Ljubljana-Tabor nam je poslal naslednji popravek, ki ga po tiskovnem zakonu moramo priobčiti:

Ni res: »Vsi otroci so gojenci otroškega zavetišča na Taboru. Ko so jih stražniki in pozneje policijski komisariji izpraševali, kako so mogli priti na to misel, da sramote duhovščino, so otroci izjavljali: Sokolski fantje so nas naučili! Nihče teh otrok pa dosedaj še ni povedal imena onih vrlih sokolskih fantov, ki so te otroke učili tega početja in verjetno je, da otroci teh imen tudi ne vedo. Sokolski fantje so se pač poskrili. — V sokolskem domu na Taboru otroci prejemajo hrano, toda zavetišče vzdržuje mestna občina. Sedanja uprava mestne občine gotovo ne želi take vzgoje, prav tako ne tudi minister za telesno vzgojo dr. Miletič, ki je pri zadnjem svojem obisku v Ljubljani naglašal, da mora biti sokolstvo strpno.«

Res pa je, da otroško zavetišče na Taboru nima nobene skupnosti s sokolsko organizacijo, ki zato ne odgovarja niti za vzgojo, niti za obnašanje gojencev tega zavetišča. Prostor otroškega zavetišča so ločeni od vseh prostorov v katerih deluje Sokol I. Sokolski pripadniki se torej z gojenci zavetišča sploh ne morejo sestajati, tem bolj ker prične telovadba v času, ko je zavetišče že zaprto. Sprito tega je nemogoče in ni res, da bi sokolski fantje gojence zavetišča kar koli učili. Noben član ne naračunaj Sokola I. ni nobenega otroka iz zavetišča nišesar učil, noben »sokolski fant« član našega društva se ni poskril, ker v to ni bilo povoda.

Ni res: »Otroci so priznali, da so gojenci zavetišča na Taboru, ki ga vzdržuje mestna občina, priznali pa so, da so jih k takemu početju naučevali Sokoli. Za imena teh Sokolov otroci niso vedeli, ne ve jih tudi policija in seveda jih ne vemo mi. Sokolsko telovadnico na Taboru in mestno zavetišče loči le ozka stena. To so dejstva, ki jih noben popravek ne more zbrisati, več pa tudi mi nismo trdili. Namesto da bi sokolsko društvo na naše resnične ugotovitve, ki so celo uradno dokazane, pošiljalo popravke in nas blatilo kakor da ne pišemo resnice, naj raje napravi red v svojih vrstah: za moralno vzgojo mladine in za ugled društva bo to mnogo bolj.« Prav tako ni res: »Čemu se skrivate, ko pa sami javno priznavate, kakšni tiči ste, namreč sovražniki vsega, kar je katoliško!«

Res pa je, da neglede na eventualno priznanje nekaterih gojencev zavetišča na Taboru, ni noben član Sokola I.-Tabor hujšal nobenega gojenca zavetišča niti sploh z njim govoril. Res je tudi, da je sokolska telovadnica na Taboru v pritličju, zavetišče pa v I. nadstropju ter je zavetišče od ostalih prostorov ločeno z 60 cm debelo steno. Res je tudi, da vlada v naših sokolskih vrstah red in prostovoljna disciplina. Kdor bi to disciplino kršil, odgovarja pred pristojnimi čini. Res je tudi, da se nikomur ne skrivamo in da se v vsem svojem delovanju ravnamo zgolj po temeljnih načelih sokolske organizacije, označenih v njenih »Potih in ciljih«.

Samo še danes
velefilm

TORNADO

Kino Matka
Telefon 21-24

Ljubljana

V torek, dne 3. maja 1938

Gledališče

Drama: Torek, 3. maja: »Izpit za življenje«. Red A. — Sreda, 4. maja: »Pokojnik«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Četrtek, 5. maja: »Nočna služba«. Red Četrtek. — Petek, 6. maja, ob 15: »Na ledeni plošči«. Dijaška predstava. Globoko znižane cene od 14 din navzdol. — Opera: Torek, 3. maja: Zaprt. — Sreda, 4. maja: »Madame Sans Genec«. Red Sreda. — Četrtek, 5. maja: »Don Juan«. Red B. — Petek, 6. maja: Zaprt. — Sobota, 7. maja: »Trubadur«.

Prireditve in zabave

Basist Franc Schiffrer se je na svoji poti iz Amerike ustavil še v Berlinu in radi tega se je zakasnil njegov prihod v Ljubljano. Zato smo morali koncert preložiti na prihodnji ponedeljek, 9. t. m. Opozarjamo, da bo takrat začetek koncerta ob pol 9 zvečer. Vstopnice kakor tudi koncertni spored so v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice.

Predavanja

O novelizaciji obrtnega zakona bo predaval jutri ob 20 v beli dvorani Uniona g. Sink. Nameščenci, udeležiti se predavanja polnoštevno!

Sestanki

Sestanek Mariborskega podpornega društva železniških delavcev in uslužbencev bo dne 5. maja ob 19 v Delavski zbornici v vestibulu. — Skl. catelj zaupniki.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Mar. rijn trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 4, in mr. Bohinec ded., Rimska c. 31.

Poizvedovanja

Izgubila se je črna usnjena damska rokavica v nedeljo popoldne od Bellevuja do Verovškove ulice. Pošten najditelj se naproša, naj jo odda v upravi »Slovenca«.

Med. univ. dr. Luka Bežič

Specialist za otroške bolezni
ordinira od 13 do 15.30 ure, v ponedeljek in četrtek pa od 13 do 14 ure.
Turnogradska ulica 4/I. — Telefon 38-89
(nasproti dramskega gledališča)

1 Pogreb t. dr. Borisa Kristofa bo danes ob pol 5 popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališču sv. Križa.

1 Zdrženje dimnikarjev v Ljubljani naznana, da bo praznovalo praznik Sv. Florijana v sredo, dne 4. t. m. a ev mašo ob 7 v cerkvi sv. Florijana. Vabijo se mojstri in pomožne osebe. Predsednik združenja.

1 Materinska proslava na bežigradski gimnaziji. Nihče ni bolj upravičen in dolžan proslavljati »materinski dan« kakor šolska mladina. Prosvetni oddelek kr. banske uprave je to naložil vsem šolam kot dolžnost, ki jo morajo dostojno izvršiti ta teden. Mladina na III. drž. realni gimnaziji za Bežigradom hoče še več.

Pod vodstvom društva »Dom in šola« hoče prirediti v soboto, 7. maja, ob 8 zvečer v šolski dvorani lepo akademijo z bogatim sporedom v proslavo »materinskega dne«. Pri celi stvari pa je najlepše, da se bo proslava spremenila v pravo dobrodelno akademijo, saj so vsi dohodki prisrčne slavnosti namenjeni podpori revnih, a pridnih dijakov, ki bodo tako lažje preskrbljeni s knjigami in hrano. Zato društvo »Dom in šola« upravičeno pričakuje, da se bodo materinske proslave v soboto zvečer udeležili polnoštevno starši, posebno slavljenke-mamine gimnazijskih učencev in tako pokazali hvaležnost in razumevanje za dobrodelni namen akademije. Naj »materinska« proslava na bežigradski gimnaziji sprida, da starši pravilno in visoko cenijo plemenita prizadevanja družin, čigar edini cilj je, storiti vse za boljše vzgojo in boljše življenje njihovih otrok. Lepše prireditve v ta namen si ni mogoče misliti, kakor je skupna šolska proslava »materinskega dne«, na katero so zato toplo vabljeni vsi starši in prijatelji dijaške mladine.

1 Nesreča v tovarni. V tovarni »Jugolutz« se je včeraj malo pred poldnevom pripetila huda nesreča. Transmisijski jermen je zagrabil 19-letnega vajenca Arna Škorjanca ter ga zasukal naokrog, pri čemer se je Škorjanec hudo ranil na levi roki. Reševalni avto ga je prepeljal v bolnišnico.

Moderne bluze, Karničnik, Nebotičnik.

1 Dra poskušena samomora. Včeraj je ljubljanska bolnišnica sprejela dva samomorilna kandidata, ki sta si na enak način hotela vzeti življenje. Prvi je 20-letni mesarski pomočnik M. G., do da iz okolice Kranja, sedaj zaposlen na Notranjskem, drugi pa 28-letni dijak S. V., stanujoč na Sv. Jakobu trgu. Oba sta si prerežala žile na rokah. Upati je, da bosta ostala živa.

1 Nesrečen padec z motorja. Med vožnjo z motorjem je padel in se hudo poškodoval po vsem telesu 50-letni vodovodni inštalater Rihard Jakl, doma z Bleda.

1 Naknadni pregled avtomobilov in motociklov bo v Ljubljani 6. maja 1938 od 8 do 12 na Bregu št. 20; dohod z Novega trga. Komisija bo izdala izodobno dovolilo za uporabo vozila v smislu čl. 98-a taksnega in pristojbinskega pravilnika. K pregledu je pripeljati vsa motorna vozila, ki ob dosedanjih terminih letos še niso bila pregledana. Zamudnike bo zadela kazen in se jim bo prepovedalo obratovati z neodobrenim vozilom.

Celje

1 Literarni večer v mestnem gledališču. Jutri v sredo ob 8 zvečer bodo nastopili v celjskem mestnem gledališču naši literati. Spored: Uvodna beseda, nato pa bodo recitali iz svojih del Ksaver Meško, Vladimir Levstik, Ruža Lucija Petelinova, Janko Kač, Silvij Sardenko, za Jerneja Staneta g. Angela Saderjeva, Franc Kozar, Ljuba Prenerjeva, Danica Grudnova, France Frube, Jožko Jurač in Fran Roš. Ljubitelji lepe slovenske besede vabimo, da se tega tako pomembnega večera udeležite v kar najlepšem številu. Vabljeni!

1 V četrtek 5. maja bo v opatiji v Celju skupni duhovniški sestanek. Vabljeni!

1 Proslava zavetnice Katoliške akcije sv. Ivane d'Arc bo v ponedeljek 9. maja ob 8 zvečer v veliki dvorani Ljudske posojilnice.

1 Predavanje o srednjeveškem samostanskem življenju bo v torek 9. maja v Domu ob 8. zvečer.

1 Kino »Union« predvaja film »Požar nad Anglijo«.

1 Udeleženci izleta k Žičkemu samostanu in k Gospe Sveti na Koroškem se naj priklase v pisarni KPD v Cankarjevi ulici 4.

1 V celjski bolnišnici je zaspala v Gospodu v nedeljo 19 letna hčerka višjega železniškega revidenta v poklju gđ. Boža Strniša. Naj ji sveti večna luč!

1 Kino »Metropol«. »Igra na dvoru«. Hansi Knoteck.

1 Nekaj iz celjske statistike. Število brezposelnih je tekom deset dni padlo za 209 oseb, tako da je zdaj v Celju še 508 brezposelnih. Delo dobijo: 6 hlapcev, 3 viničarji, lesostrugar, 3 mizarji, 3 krojači, strojnik, 10 dekel, 6 gostilničarskih strežnic, 4 privat. kuharice, praktikančinja za pisarno in 18 delavcev za regulacijo Savinje. V mesecu aprilu je obiskalo Celje 1156 tujcev, med temi 966 Jugoslovancev in 190 izomzemcev. Meseca aprila lanskega leta pa je obiskalo Celje 1124 tujcev.

1 Cenjeno občinstvo opozarjamo na razglas mestnega poglavarstva glede varovanja planinske flore. Ker je razglas zelo važen, naj si ga posebno ogledajo planinci in turisti.

1 Vsakoletna invalidska tombola je tudi letos praznovala izpadla in je bila izredno dobro obiskana. Glavni dobitek je dobil (šiv. stroj) meštar Bevc Ivan iz Pilstanja, možko kolo pa vajenec Mlakar Marjan iz Celja.

Maribor

† Industrialec dr. Rudolf Franz

V nedeljo zvečer je umrl s voji vili na Melju znani mariborski industrialec dr. Rudolf Franz, star 69 let. Pokojnik je doma iz Lipnice v sosedni Avstriji. Študiral je kemijo ter se je po končanih študijah posvetil praktičnemu gospodarstvu. S svojim bratom Jožetom, po njegovi smrti l. 1914, pa sam, je vodil valjni mlin v Mariboru, katerega je dvignil v eno prvih podjetij v državi in mu je priključil še tovarno testenin in makaronov. Pokojnik je bil v vsakem oziru mož poštenjak, velik dobrotnik mariborskih dobrodelnih ustanov, navdušen lovec in ljubitelj umetnosti, zlasti glasbe. Pogreb blagega moža v torek popoldne ob 15.30 na Pobrežju. Bodi mu ohranjen trajen spomin, žalujočim naše sožalje!

Jutri, v sredo, na slavnostni koncert

1 Sovražniki lepakov. Zveza fantovskih odsekov v Ljubljani je za svojo mednarodno mladinsko prireditve v Ljubljani izdala okusne lepake, ki so nalepljeni tudi v Mariboru. Ti lepaki pa silno bodoje v oči mladino, ki je organizirana v gotovih mladinskih organizacijah, pa jih zato v nočnih urah trgajo in mažejo, kar vzbuja pri vseh trezno mislečih upravičeno ogorčenje. Svetujemo nam nasprotnim organizacijam, pa tudi roditeljem in šolam, naj svojo mladino primerno poučijo. Tudi trganje in mazanje lepakov je prestopok proti tuji lastnini. Policijo pa prosimo, da posveti sovražnikom naših lepakov vso pozornost.

1 Redne sv. maše na Slomškovem grobu. Do meseca oktobra bo vsak sredo ob pol sedmih zjutraj na Slomškovem grobu sv. maša. Priporočamo Mariborčanom, da se teh božjih služb udeležujejo. Med vsako sv. mašo bo skupna molitev za Slomškovo beatifikacijo.

1 Lepa mladinska prireditve na Pobrežju. V nedeljo, dne 1. maja, so otroci pobrezke ljudske šole v Renceljevi dvorani prvič uprizorili novo mladinsko igr »Poštelski zaklad«, ki jo je spisal učitelj g. Franc Čiček, pevske vlozke pa ugalsbil šolski upravitelj g. V. Živko. Celoten nastop šolske dece je bil skrbno pripravljen in je žel buren aplavz številnega občinstva, ki je dvorano docela napolnilo. Igro je založila Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, kjer jo je mogoče naročiti.

1 Carinski dohodki so znašali pri mariborski carinarnici v mesecu aprilu 7.579.920.75 din, od tega odpade na izvoz 27.355.75 din. Depozitov je imela carinarnica v aprilu za 1.531.273 din.

1 Otroci se je oparil z vrelo vodo. V mariborsko bolnišnico so pripeljali iz Poljan stiri-letnega Mirka Sijanca. Fantek ima strahovito opekline po prsih in trebuhu ter je malo verjetno, da bi ostal pri življenju. Opekeli se je na ta način, da je prevrnil s štedilnika po sebi lonec vrele vode.

1 Pekli podražili kruh, mesarji pa bi radi meso. S včerajšnjim dnevom so mariborske pekarnice podražile ceno kruha. Cena je prav za prav ostala ista, le težo kruha so zmanjšali. Mesarji pa bi radi zvišali ceno mesa, in sicer do 2 din pri kg. Njihovi zastopniki so se že oglašili pri tržnem nadzorstvu s to zahtevo.

1 Vprašanje tržnice stopa v veljavo. Včeraj popoldne je bil na mestnem magistratu sestanek, ki ga je vodil župan dr. Juvan. Udeležili so se ga za mestno občino še podžupan Zebot, finančni referent ravnatelj Hrastelj, dalje voditelji in strokovnjaki zainteresiranih občinskih uradov, poleg teh pa še zastopniki mariborskih trgovcev, mesarjev, vrtnarjev, prodajalcev na trgu. Na sestanku se je predvsem razmotrivalo vprašanje prostora za tržnico ter se je ugotovilo, da so vsi nasveti, ki jih tozadevno včasih objavljata oba mariborska dnevnika, brez vsake stvarne podlage, ker so prostori, na katerih naj bi se tržnica postavila, pretesni in premajhni, deloma pa tudi predragi.

1 Drevi se uprizori v gledališču v korist Združenja gledaliških igralcev izborna Wentzlova komedija »360 ženac. Kot režiser se bo to pot prvič predstavil mladi, ambiciozni igralec g. Edo Verdonik. Sodelujejo: Barčičeva, Rasbergerjeva, Zakrajškova, Crnobori in Verdonik.

1 Udeležencem slavnostnega koncerta 4. maja priporočamo, da si nabavijo vstopnice v predprodaji, da ne bo treba pri večerni blagajni čakati. Obnem opozarjamo k točni udeležbi, ker se bo koncert pričel točno ob napovedani uri.

1 V ječi umrl. Jetika je pokosila v zaporih mariborske jetnišnice 26-letnega Ivana Vauda s Pobrežja, ki je bil obsojen zaradi tatvine na 4 mesece strogega zapor. Čez pet dni bi bil prost, pa ga je poprej pokosila smrt.

1 SSK Maraton. Atleti, ki nameravajo nastopiti v nedeljo na mitingu, so pozvani na sestanek drevi ob pol 8 na Livadi.

1 Bivši mestni fizik v Mariboru dr. Albert Leonhard je umrl v graškem sanatoriju. Pokojnik je bil dolga leta markantna osebnost v mariborskih krogih. Dosegal je starost 65 let. Blag mu spomin!

1 Zveza Maistrovih borev v Mariboru vabi svoje člane, da se polnoštevno udeležijo pogreba pokojnega podpolkovnika g. Milana Grebenca, ki bo danes (v torek) ob 16 iz mestne mrtvašnice na Pobrežju.

Gledališče

Torek, 3. maja, ob 20: »360 ženac«. Premiera. V korist Združenja gledaliških igralcev. Izven.

Obnova zaupanja napreduje

Naše posojilnice so izplačale vlagateljem že 48 milijonov din
Občni zbor Zadružne zveze v Ljubljani

Ljubljana, 2. maja. Zopet so se zbrali predstavniki našega združništva, da prisostvujejo v boljšem razpoloženju skupščini Zadružne zveze v Ljubljani, ki je bila v franciskanski dvorani. Ugodnejša in boljše so poročila, ki so jih slišali na skupščini, kajti novo življenje se je začelo pretakati po žilah našega gospodarstva, naših denarnih zavodih, posebno pa naših združnih. Čaka nas eicer še veliko dela, smo pa na dobri poti k popolni pozitivni dela naših podeželskih kreditnih združ.

Skupščino je namesto zadržanega predsednika g. dr. Antona Korošca vodil prvi podpredsednik Zveze ravatelj g. Bogumil Remec. Ugotovil je sklepčnost občnega zbora in nato pozdravil došle goste: načelnika kmetijskega oddelka kr. banke uprave g. inž. Podgornika kot zastopnika kmetijskega ministra in bana dravske banovine, kanonika g. dr. Avguština Juretiča, tajnika Glavne Zadružne zveze in predsednika Kmečke zbornice g. Martina Steblovnika. Sporočil je, da je predsednik g. dr. Anton Korošec, kateremu so navzoči viharo vzklikali, poslal brzojavni pozdrav, želeč skupščini uspešno in plodno delo. Skupščino je pozdravila tudi Zveza kmečkih združ in Novega Sada in Glavna zveza srbskih kmečkih združ v Belgradu, oz. njen predsednik minister g. Voja Gjorgjevič.

Z odobravanjem so bili sprejeti: vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju Petru II., Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu, brzojavni pozdravi predsedniku vlade dr. Stojadinoviču, kmetijskemu ministru Sv. Stankoviču, ministru notr. zadev dr. Antonu Korošču, ministru brez listnice dr. Mihi Kreku in banu dr. Marku Natlačenju.

Zapisnik zadnje glavne skupščine je bil odobren, nakar je sledilo poročilo načelstva, katerega je podal ravatelj načelstva g. Franc Gabrovšek.

Načelstvena poročila

Iz poročila ravn. g. Gabrovška posnemamo: Na sedmih glavnih skupščinah Zveze je bilo treba poročati o težkem stanju našega združništva, zlasti naših posojilnic. Šele letos pa moremo priti na skupščino z vselejšimi novicami. Omišljena je gospodarska kriza in v veliki meri je končana tudi denarna kriza. Dolgo je bilo delo za obnovo likvidnosti denarnih združ, danes pa lahko mirno rečemo, da je ogromna večina zopet ozdravljena. Težke so bile pogošne naše voditeljev kmečkih posojilnic, danes pa lahko s ponosom gledajo nazaj na prestano trpljenje v zavesti, da so vzdržali v korist svojega ljudstva v najtežji dobi, da njih zaupanje ni bilo osramočeno in da njih optimizem končno obhaja zmago.

Ko je izšla uredba o likvidaciji kmečkih dolgov in ko so morale tudi posojilnice doprinesiti v ta namen težke žrtve, je bila izrečena na merodajnih mestih beseda, da bo treba storiti nekaj odločilnega tudi za likvidnost posojilnic, ker bi jim sicer uredba zadala smrtni udarec. Beseda z merodajnih mest je bila uveljavljena in Poštna hranilnica je prevzela nase naloge, da da posojilnicam posojila proti zastavi terjatev na tek. računih pri PAB in proti zastavi drž. obveznic. Posojilo znaša polovico tega, kar morajo zadruge zastaviti. S tem je bil napravljen odločilen korak, kajti zadruge so dobile 74 milijonov 600.000 din. Zadruge, ki so imele večino denarja v kmečkih kreditih, so svobodno zadihale. Za one zadruge pa, ki so imele močne naložbe pri Zadružni zvezi, je bilo treba poiskati še druge vire, da more Zadružna zveza iz teh naložb izplačevati. Ban dr. Marko Natlačen je v pravilnem spoznanju tega važnega vprašanja najel za obveznost banovine posojilo pri Poštni hranilnici za 63 milj. din in je tako bilo na razpolago skupno za članice Zadružne zveze 137.600.000 din za obnovo likvidnosti. Pričakujemo, da bomo od Poštna hranilnice prejeli še pod enakimi pogoji 16 milj. din. Tako bodo imele naše zadruge nad 150 milj. din razpoložljivega denarja, kar je za redne razmere popolnoma dovolj. Tako je zagotovljeno, da nobena posojilnica, ki ima denar naložen pri zvezi, ne izgubi nobenega dinarja in da so odstranjeni sedaj tudi zadnji strahovi, ki so mnogim jemali zaupanje do našega združništva.

Zato se s hvaležnostjo spominja vseh tistih, ki so napravili odločilne korake za rešitev našega združništva in našega kmeta.

Ob 20 letnici predsednikovanja dr. Korošca — zahvala za obnovo združništva

Dne 27. decembra 1917 je bil izvoljen za predsednika Zadružne zveze sedanjí predsednik g. dr. Anton Korošec. 20 letnico njegovega dela za slovensko združništvo obhajamo torej na letošnjem občnem zboru. Nadaljeval je tradicijo svojega velikega prednika dr. Jan. Ev. Kreka. Zadružna zveza in slovensko združništvo je pod njegovim vodstvom krepko napredovalo. Tudi vse jugoslovansko združništvo je znalo ceniti njegovo delo ter ga je izbralo za predsednika Glavne zadružne zveze kr. Jugoslavije. Bile pa so med delom združene tudi težke preskušnje. Toda preskušnja je končana. Ko čestitamo predsedniku k dvajsetletnici, se mu moramo najpristneje zahvaliti za njegovo skrb in pomoč, da je naše združništvo srečno prebrodilo to težko dobo. Naj bo prepričan, da mu je slovenski združar in kmet kakor tudi vse slovensko ljudstvo iz srca hvaležno in stoji za njim vedno vztrajno in neomajno.

Zahvala za mobilizacijo posojilnic

Najodločilnejši korak za izhod iz denarne krize in za rešitev posojilnic je napravil naš ban gospod dr. Marko Natlačen, ki se ni ustrašil odgovornosti pred svojim narodom za veliko pomoč našim združarim in ki ni omahoval pred pričakovanji, da se nemurmeljnim napadi naših nasprotnikov. V imenu Zadružne zveze in posojilnic, ki se že obnavljajo, mu izreka pristno zahvalo.

Pri izrazih hvaležnosti ne smemo pozabiti zvestega sodelavca našega predsednika ministra gosp. dr. Mihe Kreka, za katerega trud in napore smo mu hvaležni. Slovenski kmet in združništvo je do bilo močno oporo v Belgradu tudi v glavnem ravnatelju Poštna hranilnice g. dr. Miloradu Nedeljkiću, ki je imel veliki razumevanje za naše potrebe in težave. Vsi naši napori in vse delo ne bi imelo uspeha, če ne bi predsednik vlade g. dr. Milan Stojadinović držal svoje besede, da je treba združništvu pomagati. Odločno je uklonil premočne naše nasprotnike v centrali. V dobi, ko je bil on ministrski predsednik, so se začele celiti težke rane, ki so nam jih zadajale prejšnje vlade. Nje-

govo ime bo globoko zapisano v našem spominu. Končno se je zahvalil za ves trud pri mobilizaciji naših posojilnic še gg. Ivanu Avsenku, predsedniku Hranilnice dravske banovine, ministru in senatorju dr. Franu Kulovcu, ravnatelju Antonu Končanu in dr. Bojanu Pircu, članu nadzorstva Poštna hranilnice.

Tako nastopa počasi ozdravljenje, prebresti pa bo treba še mnogo težav, preden bo moglo naše denarno združništvo delovati, kot je delovalo pred krizo. Poglavitna stvar je, da je denar varen in da se polagoma vrača zaupanje.

Ko se je začelo izplačevanje, se je pokazalo, da se bo dalo nezaupanje premagati z mirnim in načrtnim delom. Marsikje so se ljudje silno hitro pomirili, drugod gre počasi. Od tedna do tedna se razmere na splošno boljajo. Zadružna zveza je tako dala združam na razpolago 20% njih naložb, v kratkem pa misli oprostiti še 20%. Naročila je tudi združam, naj si pripravijo načrt in ga vlagateljem objavijo. Proti nezaupljivcem je treba postaviti jez, da ne navale naenkrat, obenem pa je treba privaditi vlagatelje, da se spet postopno začenja normalno poslovanje.

Zadruge so po večini sledile navodilom in čim bolj so se držale načrtov in čimprej so jih začele izvajati, tem prej je prihajalo pomirjenje. Pokazalo pa se je tudi, da so dejanske potrebe kmečkih vlagateljev velike. Gospodarsko življenje je namreč na kmetih v času krize popolnoma zastalo in se sedaj postopno obnavlja. Začeli smo tudi z izplačevanjem v pomladanski dobi, ko je tudi v rednih razmerah bilo po naših posojilnicah največ izplačil. Vse to je povzročilo, da je izplačala Zadružna zveza do sedaj svojim članicam 48 milijonov dinarjev. Kljub vsemu temu lahko danes trdimo, da bo 95% naših članic postalo v doglednem času popolnoma likvidnih in bo obnovilo svoje poslovanje.

Naloge zadružnih vodstev

Prva naloga je sedaj povsod z vztrajnim in smotnim delom ter vplivno besedo premagati nezaupanje. Čimprej se vrne zaupanje do posojilnic, čimprej nastopi popolno pomirjenje, toliko bolje za ves kmečki stan. Kajti pomagati kmetu s posojilom je mogoče le, če posojilnica zopet redno posluje. Ljubezno do kmečkega stanu naj bi vsej naši javnosti narekovala skrb: storiti vse za razvoj kmečkih posojilnic.

V naše vrste je treba več discipline. Slaba je zadruge, če njeni lastni člani z njo ne drže in ne sodelujejo, alaba tudi centralna organizacija, če posamezne zadruge ne drže s svojo zvezo, ampak hodijo svoja pota, če poznajo svojo matico samo, kadar imajo kaj od nje zahtevati, gluhi pa so za vsako besedo, kadar je treba vršiti dolžnosti. Z dviganjem zaupanja pa je seveda v zvezi tudi ekbr za nove vloge. Vsaka zadruge se mora truditi, da si pridobi novih vlog in da te ne gredo v kraje, kjer ne morejo koristiti našemu kmetu. To je preizkušnja kmečke zavesti in uvidevnosti za bodočnost kmečkega gospodarstva.

Zavodi, ki skušajo danes z visoko obrestno mero pritegniti čim več denarja nase, gotovo ne delajo v korist celotnega narodnega gospodarstva. Upati pa je, da bo mogoče v doglednem času dvigniti obrestno mero tudi v podeželskih združah na po zakonu dopustno mero, umazani konkurenci pa seveda ne more napraviti konca drugi kot oblast.

Nova posojila

Ker je od 336 članic-denarnih združ prosilo za zaščito 321, smejo te posojilnice dajati posojila le iz novih sredstev. Druga gotovina pa ima namen vzdržati likvidnost denarnih zavodov. Prva stvar je torej sedaj obnova zaupanja vlagateljev, ne pa posojila. Glede bodočih posojil pa moramo takoj tudi že reči, da bo potrebno mnogo in mnogo previdnosti. Vrniti se bo treba k Raiffeisenovim načelom, da se daje posojilo res v čisto določen namen in da se gleda, če je bilo posojilo res v tisti namen tudi porabljeno.

Združam je treba še povedati, da je bilo prav, če so se držale svoje centrale in njenih navodil, saj so shajale tem bolje. Da je bilo delo Zveze za zadruge veliko, morajo priznavati zlasti vse zadruge, ki so oddajale kmete PAB.

Ob obnovi naših posojilnic se je začelo tudi znatno gibanje za izpopolnitev mreže kmetijskih nabavnih in prodajnih združ. Kmečka zveza je dala pobudo za ustanovitev združ, ki naj bi v prvi vrsti imele namen skupno prodajati kmečke proizvode in skupno nakupovati kmečke potrebščine. Upajmo, da bo v bodoče z blagovnimi združami manj žalostnih izkušenj, kot jih je bilo v polpretekli dobi, če bo res misel za skupnost in za žrtve prodrla globoko v kmečko ljudstvo.

Po novem zadružnem zakonu je že treba delati in bo prilagoditev, ki se mora izvršiti v dveh ali treh letih, še delala težkoče. Precelj združ bo tudi odpadlo, ker ne morejo delati samo s člani. Tudi blagovna centrala Gospodarske zveze bo morala začeti z reorganizacijo. Glede izpremembe pravil Zadružne zveze je omeniti, da bo zveza izpremenila svoja pravila, ko bomo dobili Glavno zadružno zvezo za vso državo, ki bo ustrezala novemu zakonu in katere članica bo morala biti tudi Zadružna zveza.

Obsežno delo zveze

Revizijsko delo je nekoliko zastalo. Izvršenih je bilo 195 revizij. Revizorji so namreč morali delati za zadruge, ki si ob nastalih izpremembah niso znale pomagati. V letu 1938 bo vse zaostalo nadomeščeno. Revizorji so delali za zadruge obračune za izročitev kmečkih dolgov, delali bilance, pregledovali jih in popravljali. Samo bilanc je bilo narejenih in pregledanih nad 500.

Večje je bilo število zadružnih predavanj in tečajev, za kar se je zahvaliti tudi podpori banovine. Zadružna šola se je vršila kot druga leta. Na pobudo banovine pa se je začel II. letnik Zadružne šole, tako da je ljubljanska zadružna šola napopolnena v državi. Ob tej priliki prav posebej prosí zadruge, naj dobro premislijo in izbirajo, ko pošiljajo mladeniče v to šolo. Namen šole je namreč vzgojiti našim združam na deželi dobre voditelje. Ni pa namen šole, da bi bila kakšen hiter tečaj za uradniška mesta.

»Narodni gospodar« je izhajal v 1.550 izvodih. Pisarniško delo je bilo v veliki meri delo za zadruge. Odposlanih je bilo 14.307 dopisov in prišlo je 12.285 dopisov. Okrožnic je bilo 40 v nad 9.000 izvodih.

To bi bilo nekaj pregleda čez zadnjo srečnejšo dobo našega zadružnega dela in življenja. Po sedmih težkih letih hvala Bogu vselejša slika, ki

vzbuja upravičeno upanje, da bo za obnovljenimi posojilnicami nastopilo pozitivno veege združnega gibanja.

V pesmi hvaležnosti, v 143. psalmu, vzklika David: »Slavljen bodi Gospod, moj Bog, ki uči moje roke za boj in prste moje za vojsko.« Po neizmernih težavah je z božjo pomočjo obhajal zmago nad svojimi sovražniki. Tudi mi smo danes hvaležni Bogu, da je po tako težkih preizkušnjah zaživele naše združništvo novo življenje. Slavljen bodi Gospod, ki nam je podelil dovolj odporne sile, da smo v prestanih bojih vzdržali. Ko se zahvaljujemo vsem, ki so nam doslej pomagali, imamo živo zavest, da naši napori niso končani. Na novo delo moramo, novim težavam nasproti. Z božjo pomočjo, ki naj uči naše roke za nov boj in naše prste za novo vojsko, hočemo izvajevati vselejši razvoj našega združništva in srečnejšo bodočnost svojega naroda.

Poročilo načelstvenega ravnatelja g. Gabrovška je bilo sprejeto z odobravanjem ter je bilo zlasti prekinjano ob omembi našega voditelja dr. Korošca, pa tudi drugih, ki so si etekli zasluže za obnovo naših posojilnic, z burnim odobravanjem.

G. Martin Steblovnik je predlagal, da se odposiljejo zahvalne brzojavke onim, ki so največ pripomogli k obnovi naših posojilnic, in sicer predsedniku Zadružne zveze g. dr. Antonu Korošču, predsedniku vlade g. dr. Milanu Stojadinoviču, ministru brez portfelja g. dr. Mihi Kreku, kmetijskemu ministru gosp. Sv. Stankoviču in glavnemu ravnatelju Poštna hranilnice g. dr. Mil. Nedeljkiću, pismeno zahvalo pa banu g. dr. M. Natlačenju, gg. Ivanu Avsenku, dr. Fr. Kulovcu, Antonu Končanu in dr. Bojanu Pircu.

Računski zaključek za l. 1937

O računskem zaključku za 1937 je poročal ravnatelj g. dr. J. Basaj. Iz njegovega poročila posnemamo, da je lani promet zveze narastel, vendar je prepisan promet. Ostale podatke o računskem zaključku smo objavili v nedeljskem »Slovenec«. Šele računski zaključek za 1938 bo pokazal novo sliko, ko bo prišla akcija za obnovo likvidnosti do polnega izraza.

Razrešnica

V imenu nadzorstva je poročal njegov predsednik g. Ignacij Zaplotnik. Iz njegovega poročila je posneti, da se tudi nadzorstvo veseli uspeha dela za pozitivitev naših posojilnic. Naše združništvo je zopet na trdnih temeljih, kar nadzorstvo z zadovoljstvom ugotavlja. Nadzorstvo je pregledalo poslovanje ter ugotovilo lep red in predlaga absolutorij. Absolutorij načelstvu je bil soglasno sprejet kakor tudi odobren računski zaključek.

Sledila je debata, ki pa se ni toliko dotikala samega poročila načelstva in nadzorstva, ampak je obravnavala na splošno vse probleme našega združništva. Na vprašanje in pripombe govornikov sta odgovarjala ravnatelj gg. Gabrovšek in dr. Basaj.

Razprava o obrestni meri

Zlasti živahna je bila debata o zadružni šoli, ki je še bolj poudarjala potrebo, da naj vzgaja naša zadružna šola resnične kmete in voditelje naših podeželskih združ. Druga glavna razprava pa je bila o obrestni meri, katero je načel g. Jerič iz Celja. Ob tej priliki je opozoril tudi g. Avsenek na nekatera vprašanja v zvezi s tem. Država pač ne more regulirati obrestne mere za vsak okraj posebej, pokazalo pa se je, da je potrebno vprašanje obrestne mere urediti na novo. V okviru teh prizadevanj so državni denarni zavodi že šli malo z obrestno mero dol, potrebno pa je še nadaljnje znižanje za pol ali 1 odstotek. Kolikor prizadeti sami ne morejo napraviti reda v obrestni meri, naj država prisloči na pomoč s svojim aparatom, kar velja tudi za banovino. Posebno je grajal one zadruge, ki licitirajo z obrestno mero navzgor, pa ne vidijo vseh nevarnosti, ki prete zaradi tega narodnemu gospodarstvu. Zadruge naj bodo zadruge, ne pa zasebni zavodi.

V nadaljnji debati se je pokazalo, da je v naših kreditnih in drugih združah veliko zdravega optimizma in kaže več, da bodo prebrodile krizo nezaupanja in zopet obnovile svoje plodonosno delo v korist našega kmeta in vsega slovenskega ljudstva. Optimizem je popolnoma na mestu. Potrebna pa je tudi železna disciplina združ in okleniti se morajo svoje osrednje zadruge, ki mora biti močna, kot so močne posamezne zadruge. Delati je treba v duhu zadružne misli, pa se nam obeta boljša bodočnost. Za tako delo je treba pričeti pri posameznih združarjih, da bo uspelo tudi v celotni združ in osrednji združni organizaciji.

Ob tri četrt na 1 je predsedujoči ravnatelj gospod Remec zaključil skupščino Zadružne zveze in se zahvalil vsem navzočim za plodno zadružno delo in razpravo. Bog daj našemu združništvu novega razmaha v bodočnosti!

Pogajanja z Nemčijo

Iz Belgrada poročajo, da bo dne 3. maja odpotovala naša trgovska delegacija v Berlin k pogajanjem za novo trgovsko pogodbo. Delegacijo vodi pomočnik zunanjega ministra g. Milivoj Plja, v delegaciji sta pa še med drugimi viceguverner Narodne banke g. dr. Ivo Belin in načelnik oddelka v ministrstvu trgovine in industrije g. dr. Milan Lazarevič. Nadalje poročajo, da je v projektu samo časna pogodba, po kateri bi ostali dosežani sporazumi z Avstrijo in Nemčijo še nadalje v veljavi. Edina izprememba bi bila uvedba uradnega kiliranga, ki bi se vodil v bodoče v markah.

Dodatno k tem vestim nam je poročati še, da bodo pogajanja šla glede tega prvotnega okvirja v dveh smereh glede ureditve takozvanega malega obmejnega prometa in turističnega sporazuma, ki ne trpi odlašanja radi bližnje potovalne sezone in je na tem naša država zelo zainteresirana.

Znatni popusti za obiskovalce sejma v Budimpešti. Obiskovalci mednarodnega sejma v Budimpešti, ki se vrši v času od 29. aprila do 9. maja, uživajo znatni popust na jugoslovanskih kakor tudi na madžarskih železnicah. Te ugodnosti veljajo od 19. aprila do 9. maja za odhod ter od 29. aprila do 19. maja za povratek. Vsak obiskovalec Budimpešte si lahko nabavi vizum naknadno na sejmu za ceno 2.50 peng. Poleg ugodnosti na železnicah uživajo obiskovalci Budimpešte na pod-

Enako mlada
je koža obeh.

Mami krepijo hormonsko delovanje kože aktivne sestavine Solea mila in krema.

Punčki pa Solea ščiti kožo, da se ne vname.

SOLEA
Milo in krema

lagi legitimacije, ki stane 50 din, tudi popust za tri potovanja v notranji Madžarske. Sejemsko legitimacijo kakor tudi vse druge informacije so dobijo v vseh bišjetarnicah »Putnik« in pri madžarski trgovski delegaciji v Belgradu, Vuka Karadžića 11.

Borza

Dne 2. maja 1938.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen: v Ljubljani na 238 denar, v Zagrebu in Belgradu na 237.20—238.80.

Avstrijski šiling je v zasebnem kliringu v Ljubljani malo popustil na 8.59—8.69, v Zagrebu na 8.54—8.64, v Belgradu na 8.53—8.63.

Grški boni so beležili v Zagrebu 28.40—29.10, v Belgradu 28.15—28.85.

Nemški feki so stali neizpremenjeni na 14.40 do 14.60, nadalje so v Zagrebu beležili za sredo in konec maja ter sredo junija 14.35—14.55.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 1.006.842 din, v Belgradu 4.891.000. V efektnih izkazuje Belgrad prometa 1.729.000 din pri čvrsti tendenci.

Ljubljana — tečaji s primom:

Amsterdam 100 hol. gold	2410.91—2425.51
Berlin 100 mark	1740.77—1754.65
Bruselj 100 belg	729.19—734.26
Curih 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	215.66—217.71
Newyork 100 dolarjev	4298.50—4334.81
Pariz 100 frankov	132.27—133.71
Praga 100 kron	150.83—151.93
Trst 100 lir	227.04—230.13

Curih. Belgrad 10, Pariz 13.32, London 21.67, New York 434.625, Bruselj 73.175, Milan 22.86, Amsterdam 241.90, Berlin 174.775, Dunaj 46, Stockholm 111.70, Oslo 108.925, Kopenhagen 96.775, Praga 15.14, Varšava 82, Budimpešta 86.25, Ate-ne 3.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.5825, Buenos-Aires 113.625.

Vrednostni papirji

Ljubljana: Drž. papirji: 7% inv. posojilo 99—101, agrarji 62—63, vojna škoda promptna 480—482, begluške obveznice 92—94, dalm. agrarji 92 do 93, 8% Blerovo posojilo 96.50—98, 7% posojilo Drž. hip. banke 99—100. — Delnice: Narod. banka 7.900—7.400, Trboveljska 200—210.

Bregu št. 20: dohod z Novega trga. Komisija bo Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 99.50—100.50, agrarji 62.25—63, vojna škoda promptna 481—482 (482), begluške obveznice 93—94, dalm. agrarji 92—92.50, 4% sev. agrarji 62 denar, 8% Blerovo posojilo 97.50 do 98, 7% Blerovo posojilo 92.50—92.75 (93), 7% posojilo Drž. hip. banke 99.50 denar, 7% stab. posojilo 98.50 denar. — Delnice: Narodna banka 7350 denar, Priv. agrarna banka 225—228, Trboveljska 195—220, Gutmann 62—65 (62), Tov. sladkorja Bečkerek 600 blago, Osj. sladk. tov. 110 do 120, Dubrovčica 370—400, Jadranska plovlva 375—405.

Belgrad. 7% investicijsko posojilo 99.75 do 100.50 (100), agrarji 62.50—63, vojna škoda promptna 482.50—483.50 (482.50), za konec julija (481.50), begluške obveznice 94—94.25 (94.25), dalm. agrarji 92.625—93 (92.75), 4% sev. agrarji 62.50 denar (63), 8% Blerovo posojilo 98.25—100, 7% Blerovo posojilo 93.25—93.75, 7% posojilo Drž. hip. banke 100 denar, 7% stab. posojilo 99.25 do 99.50. — Delnice: Narodna banka 7350 blago, Priv. agrarna banka 229 denar (230).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica bač. 209—212, srem. 208—210, ban. 203—210, bač. pot. 211—215. Oves bač. srem. 157.50—160, slav. 160—162.50. Ječmen bač. srem. 63—64 kg 147.50—150. Moka bač. ban. Og. 305—315, 285—295, 265—275, 245—255, 215—225, 125—130, srem. slav. Og. 302.50—312.50, 282.50—292.50, 262.50—272.50, 242.50—252.50, 212.50—222.50, 125—130. Fižol bač. srem. beli 2% 190—195. Otrsoji bač. slav. juta vreče 100—107.50. Tendence stalna. Promet srednji.

Živina

Živinski sejem v Sv. Juriju pri Celju dne 25. aprila t. l.: volí debeli 5.25 do 6 din, volí plemenski 4—4.50, krave debele 4.50—5.50, krave plemenske 4—5 din, telice in junci 5—5.50, teleta 6 do 7, biki za klanje 5 din za kilogram žive teže. Cena živinske krme: seno sladko 53 din do 60 din, seno kislo 35—40, slama 35 din za 100 kg.

Živinski sejem v Semiču dne 27. aprila t. l. Na sejmu je bilo prigranah 316 volov, 74 junciev, 85 krav in 11 prašičev. Prodanih je bilo: 4 volí, 1 junec in 3 krave. Cene: volí 4.50—5 din, junci 5—6 din, krave 2.50—3 din kg žive teže.

Pri kralju Zogu

(Ob priliki njegove nedavne poroke)

Severnoalbanska kmetica pozdravlja po albanško

Svicaški list poroča: Ko sem v četrtek prišel v Drač, me je pozdravil agent kraljevega avtomobilskega kluba s temile besedami: »Po jutrišnjem, ob 10 in 30 minut vas bo Njegovo Veličanstvo Zog I. kralj Albanec, sprejel.« Hkrati me je pozdravil z običajnim albanškim pozdravom: »Tunjat jeta« (Blagoslovljeno bodi tvoje življenje).

Trije avtomobili so stali na obrežju. V dobi Turkov, še l. 1912, so imeli v Albaniji še malo mostov in še manj ko 200 km cest. Zdaj se moreš z avtom voziti po novih cestah. Brez najmanjših nepravil smo prevozili 340 km dolgo progo od Drača do Ohrida.

Kakšen je kralj

Neki Albanec ga je takole označil: »Če bi naš kralj ne bil tako odločen in delaven, bi se danes ta dan imeli v Albaniji same upore in prekucije. Pa dasi je žilav in do skrajnosti konsekventen, je kralj tudi dober. Vendar — naš vojaški narod je potreben stroge roke.«

Kralj Zog je rodom iz albanške plemiške rodovine Zogolijev, ki je pod Turki prebivala v samotni gorski pokrajini ob reki Madhe že

od 16. stoletja in je ondi tudi skrivaj vladala. Med svetovno vojno je sedanjí kralj, tedanjí Ahmet Bey Zog, poveljeval 30.000 Albancem, ki so se borili na strani Avstrijcev in Nemcev. Po številnih notranjih zmedah je bil l. 1925 izvoljen za predsednika, a 1. septembra 1928 ga je zastopstvo naroda izvolilo za kralja Albanec. Kralj je mohamedanske vere, kakor tudi večina naroda.

Albanski svet

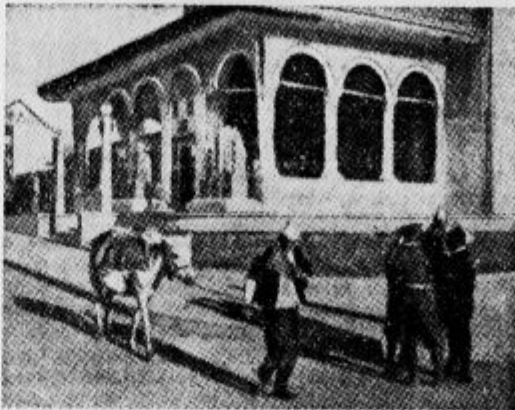
Ko je postala Albanija ustavna država, se je začela gospodarsko in kulturno dvigati. Glavno mesto Tirana je naraslo od 27 tisoč prebivalcev že na 28 tisoč. Na slikoviti višini zidajo kraljevske palače.

Za povzdigo kmetijstva so nadomestili leseni plug z železnim; uporabljajo pa tudi že českoslovaške poljedelske stroje. Bogati Albanci se pa tudi že vežejo s švicarskimi poljedelskimi večaki glede na povzdigo kmetijstva in živinoreje. Saj je toliko zemlje v Albaniji še neobdelane, čeprav je rodovitna. Posebno rodovitna je aluvijska dolina pri Kavaji. Seveda inozemci ne morejo nakupiti ondi zemlje, pač pa jo lahko dobijo za 10, 20 let v najem. — Z italijanskimi letali moreš na progi Tirana—Rim

—Milan (kjer se je pripetila v teh dneh huda letalska nesreča) in z brzovlakom dospeti iz Albanije v Švico kar v enem dnevu!

Industrija

V Albaniji so že moderni mlinci, nekaj tvornic za makarone in nekaj pivovarn. Olivno olje proizvajajo po modernem načinu. Imajo tudi tkalnice in čevljarne. V raznih tvornicah izdelujejo iz svojega tobaka cigarete. V mestih je tudi elektrika. — Razen Amerike in Grčije nakupuje v Albaniji največ proizvodov Italija, in sicer olje, ovčji sir, koruzo, volno in kožo. Zato pa tudi Albanija največ svojih potrebščin uvaža iz Italije, ki je z njo v tesnih zvezah.

Mošeja Ethem Bey v Tirani

Orjaške jagode so bile razstavljene na nemški vrtnarski razstavi. Pripomniti je pa, da te jagode niso bile resnične, ampak le ponarejene, z željo, da bi nekoč take tudi zares rastle

Kaj pravi kino

V Matici

Film »Tornado« je narejen po romanu Olivera Curwoda. Govori o boju dveh lesnih podjetij, ki ima eno v rokah moški, drugo pa ženska. Nastane divja trgovska borba, kjer zmaga ljubezen nasprotnikovega brata, ki se zaljubi v nasprotno žensko gospodarico. Zato ima film lep človeški pomen. Vsa igra je preprežena z lepimi pokrajinskimi slikami brezkončnih gozdov. Slike so vse v prirodnih barvah in so tako dokaz, da se bo barvani film v bodočnosti tudi obnesel. »Tornado« je hkrati tudi poln šegavosti, zlasti so odlični prizori iz dvorskega življenja. Igranje Georga Brenta in Beverly Robertsove je povsem umetniško.

Milijonsko škodo je povzročil požar žitnice v Mineapolisu (v USA)

Nov ameriški top

Po navadi se čita o velikanskih topovih, ki so prenosljivi samo na težkih motornih vozeh. Posebno v zadnjih letih vojska vedno bolj zamenjuje konje in živino in jih nadomešča z avtomobili in traktorji. Kljub temu, da se prednost motornih vozil glede na njih hitrost in zmogljivost ne da utajiti, pridejo lahko vojaški oddelki v položaje, kjer jim motorizirani oddelki ne bodo dosti pomagali. To velja posebno tam, kjer se razvijajo boji v goratih predelih.

Obenem z napredkom tehnike je treba izboljšati tudi gorsko topništvo. Gorski topovi pa morajo biti tudi še dandanes tako zgrajeni, da jih morejo prenašati živali, a. pr. mule. O novem topu take vrste poročajo iz Amerike. Izstreljek tega topa ima premer 75 mm in teži 6,8 kg. Granata zapusti top s hitrostjo 380 metrov na sekundo. Top lahko strelja na daljavo 8400 m. Teža celotnega topa znaša okoli 680 kg. Pri transportu se razstavi na šest delov, ki jih nosijo mule.

Hollywoodski filmski magnat govori o umetniški bodočnosti ameriškega filma

Politične in gospodarske krize, ki so zadnje čase zajele Evropo in svet, so močno vplivale tudi na ameriško filmsko industrijo, saj je ta zaradi evropskih veebinskih kakovosti najbolj občutljiva za vse pretrase, ki jih prinaša čas. Zaradi mednarodnega značaja, ki ga film ima, in zaradi obsežnih gospodarskih posledic, ki za filmsko industrijo iz tega dejstva izvirajo, bi bodoča vojna, tudi če bi bila omejena samo na Evropo, imela za to industrijo in umetniško panogo modernega življenja usodne posledice. Nejasno evropsko politično ozračje je zaradi tega vzbujalo med ameriškim filmskimi podjetniki precej skrbi in potrtosti. To zlasti med tistimi, ki so zadnja leta veliko žrtvovali za to, da bi ameriški film dvignili iz čisto ameriškega, Evropsi tujega in zanjo nedorečnega vzdušja, ter ustvarili mednarodno, čez ameriške meje se-

gajočo in izven Amerike sprejemljivo filmsko umetnost. Za to je bilo treba izbirati novih motivov, treba je bilo dvigniti umetniško višino, da bi ameriški film ustrezal zahtevam kritičnega in umetniško zrejšega evropskega občinstva. Ameriški film je zaradi tega moral seči po evropskih literarnih umetninah, po evropskih igralcih in režiserjih. To je bilo ameriškim družbam samo v korist, saj so po tej prenovi prinesle nekaj res dovršenih in velikih del, ki jih lahko mirno označimo za umetnine.

Vsa ta umetniška prenova ameriškega filma je pa seveda veljala težke denarje. Investicije zadnjih let so zaradi zunanjega položaja prišle v nevarnost. Za ameriške podjetnike se je rodilo vprašanje: kaj sedaj? Ali se umakniti in spet producirati manjvredno blago, plažo, kakršne se je svet preobdelal, ki je pa poceni, ali pa obdržati moralne in umetniške obveznosti, ki jih je ameriški film s prenosovami v zadnjih letih vzel nase.

V zvezi s tem je bilo po ameriških strokovnih in umetniških listih veliko pisanja. Iz tega se je dalo sklepati, da bo pri večini družb spet prevladal ožir na koristnost in dobiček na škodo umetniških kvalitet filma. Take predloge so dali predvsem tisti podjetniki, ki jim gre pri filmski proizvodnji zgolj za rentabilnost, ne da bi se menili za moralne obveznosti, ki jih ameriški film zaradi svojega prevladujočega položaja v svetu ima. To bi za film pomenilo veliko škodo v vsakem oziru: milijoni in milijoni, ki jim film pomeni skoraj edino zabavo in edino duševno hrano, bi bili spet navežani zgolj na malovredne epore.

Zadnje čase pa se je v to razpoloženje oglasil resnejši in vsega upoštevanja vreden glas. Predsednik Warner Bros. družbe, ki je zadnja leta od vseh ameriških podjetij največ žrtvovala za umetniški in vsebinski dvig filma, Jack L. Warner, je v največjem ameriškem strokovnem listu »Variety« napisal z ozirom na novi položaj in malodušnost podjetnikov članek, v katerem se zavzema za nedotakljivost umetniških pridobitev ameriškega filma.

V tem članku Warner obsoja kratkovidni materializem podjetnikov, ki se hočejo izogniti vsakemu tveganju s tem, da predlagajo izdelovanje cenene robe. Zavzema se za nadaljevanje nove filmske smeri, za katero ima prav njegovo podjetje s svojimi investicijami in pogumnimi koraki veliko zaslug. V brk malodušju, ki so ga vzbudili zunanji razlogi, izjavlja, da njegovo podjetje ne bo krenilo s poti, katero je ubralo pred nekaj leti, ko je pridobilo za svoje filme slovitega evropskega režiserja Reinhardta in mu poverilo v delo Shakespearejev »Sen kresne noči«. Namesto štednje in pocenitve naznanja nove investicije za izdelavo tehnično in umetniško čim popolnejših filmov.

Film je danes tako daleč in filmsko občinstvo tako zrelo, pravi, »da pri njem ne odločuje več količina, marveč samo kakovost. V tej je bodočnost ameriškega in svetovnega filma. Za Evropo in za Ameriko bodo odslej dobri samo največji in najboljši filmi. Samo v tem načelu je edino pravilna rešitev sedanje hollywoodske krize. Hollywoodski filmski podjetniki so v senci te krize na razpotju. Odprti sta jima samo dve poti: naprej ali nazaj. Za svoje podjetje odločno izjavljam, da smo sklenili iti samo naprej.«

Ni dvoma, da bo ta jasna in odločna izjava imela odločujoč vpliv na umetniško bodočnost ameriškega filma.

IVANHOE

Št. 118.

Mož beseda

Ko je Athelstane padel, je med Anglosasi nastala zmešnjava, ki jo je templar porabil, da je s svojima Saraceni in še kakimi petimi ali šestimi hlapci planil čez mostič. Čeprav je svigalo tisoče strelce, je vitez vendar pogumno planil k zunanji utrdbi, ki jo je že zavzel de Bracy, kakor si je templar mislil.

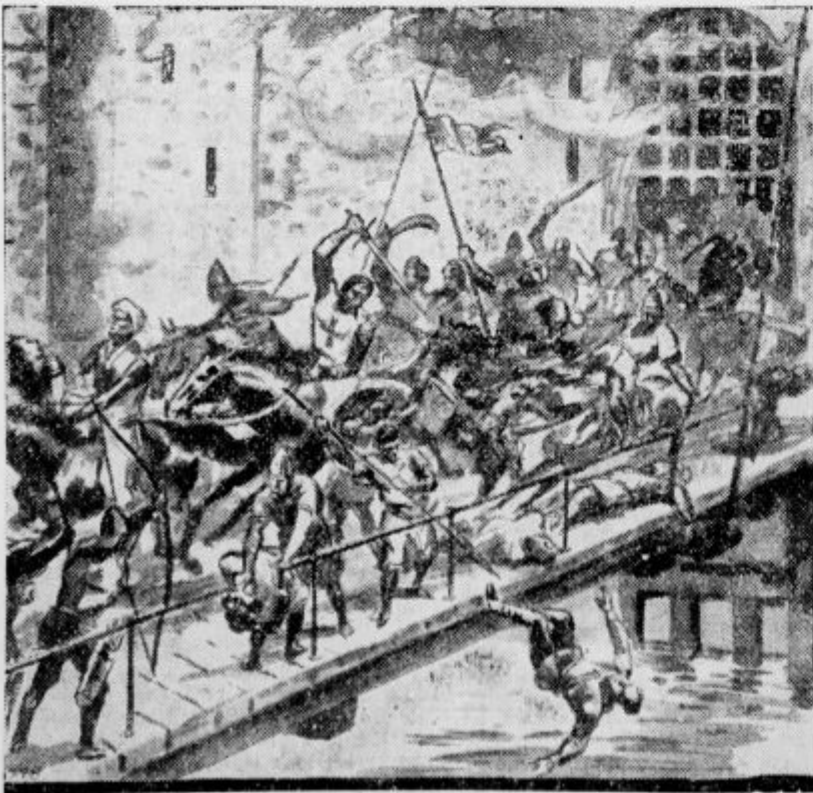
»De Bracy!« je zakričal. »De Bracy, ali si tukaj?«

»Da, tukaj sem, vendar sem ujet!« je oni odgovoril.

»Osvobodim te!« je zaklical templar.

»Ne,« je odvrnil de Bracy. »Vdal sem se na milost in nemilost ter sem zastavil svojo častno besedo, da ne bom pobegnil. Vendar poslušaj moj zadnji ukaz: Brž izgini čez morje! Orel je svoboden! Več ti ne morem reči!«

»Tudi dobro!« je odgovoril templar. »Ostani tukaj, če hočeš. Ne pozabi pa, da sem bil mož beseda in sem držal besedo, da ti bom pomagal. Kar pa se tistega orla tiče, mislim, da so zidovi našega redovnega gradu dovolj visoki in da jih bo kaj težko preletel. Odhajam v grad Tempelstowe, kjer bom

lahko čakal.« Tako rekoč je izpodbodel konja in izgini s svojimi ljudmi.

»Ali bi kupili košček mila?«
»Hvala, ne potrebujem!«
»Oh, ali niti ob nedeljah ne potrebujete mila?«

60 letnica Jana Strakalega

V Pragi praznuje te dni svojo šestdesetletnico velik prijatelj Slovencev in naš »konzul v Pragi«, gosp. Jan Strakaleg, častnikar in podpredsednik »Sindikata českoslovaških časnikov«. Gospod jubilar, bivši urednik »Narodnih listov«, pri katerih je pisal o jugoslovanskih kulturnih vprašanjih, je storil neizmerno veliko za spoznavanje slovenske kulture med Čehi. Njegova pisma iz Ljubljane v prevratnih dneh so še danes zanimiva. Predvsem je ljubil naše gledališče in našo književnost, iz katere je veliko prestopal ter veliko o njej poročal. Naučil se je izredno dobro slovensčino ter vžljubil ne samo naše kraje, ki jih redno obiskuje, temveč tudi naše ljudi, ki ga obiskujejo v Pragi. Velikemu prijatelju Slovencev in slovenske kulture ter našemu dragemu znanu k življenjskemu jubileju iskreno čestitamo.

Ob razstavi celjskega slovenskega tiska

Celje, dne 2. maja.

Knjiga je bila in bo vedno pečat in legitimacija človekovega kulturnega življenja in udejstvovanja. Prav posebno pa še naša slovenska knjiga, saj je zrasla v časih, ko je bilo slovenskemu narodu najslabše, ko je slovenski človek hlapčeval tujim gospodarjem, ki niso imeli smisla za našega človeka in niso čutili potrebe, da bi pustili tudi našemu človeku nekaj kulturnega življenja. Pričakovati bi, da mora v takem času zamreti kulturno življenje posameznih pokrajin, pa tudi da bo vsako rodoljubje pomandranjeno, strto in uničeno. Toda s slovenstvom ni bilo tako. Slovenska zavest je rasla, kakor je rasel narod, k temu pa je pripomogla vsa slovenska zemlja.

Med slovensko ljudstvo je poromala prva slovenska knjiga, ki je bila porojena v težkih časih, in za njo toliko drugih. Iz polna se je dramil naš človek in se z napredkom in prosveto pripravil na veliki dan, ko bo po bridkih preizkušnjah prenovljen zadiljal svobodo. To vero pa so vlivale vprav slovenske knjige, ki so spričo dejstva, da je slovenski narod majhen po številu, dosegle relativno nadpovprečno število.

In »Ta mila Slovenščina je že od davnej v Celu tiho zavetje in lubo domovje imela« (Celjske slovenske novine 1848). In vprav naš CKT hoče to dokazati. Včeraj ga je otvoril predsednik mestne občine in predsednik CKT g. A. Mihelič ob navzočnosti g. bana dr. Natlačenja in drugih odličnikov. Danes pa so si številni gostje ogledali tudi razstavo celjskega tiska. Veliko zanimanje vlada za to razstavo, ki je v poslopju Celjske mestne hranilnice, saj je razstavna dvorana vedno polna gostov ob blizu in daleč, ki se lahko uverijo, da je celjsko mesto res slovensko in da bo tako tudi ostalo.

Dobro vemo, da ta naša razstava ni popolna. Lepo bi pač bilo, ko bi lahko pokazali celoten pregled celjskega tiska od prvih početkov pa prav do danes. Toda ta naloga je bila za kratko odmerjeni čas prevelika in prenaporna. Kajpada da ni vsega, kar bi radi, vključno napornemu in poštenemu delu g. ravnatelja dr. Kotnika, dr. knjižničarke Levstikove in g. Gerlanca. Toda zavedamo se, da bo ta razstava dosegla svoj namen: Pokaže naj se namreč Celje v kulturno-umetniškem udejstvovanju, pokaže naj gostu, da tu ne umira kulturno življenje, da tu ne spi narodna zavest. Pa tudi domačinu naj da svoje: Dokazuje namreč, da je naše delo rodilo obilen sad.

Po svojem pomenu pa pač ta razstava ena najbolj poučnih v Celju, saj nas vodi daleč nazaj v preteklost. Prikaže nam originalna pisma Slovencev, še kot opata v Celju, dalje prve znane slovenske celjske knjige iz l. 1787, namreč »Dobro opominjale na bounike«. To knjigo je spisal nek župnik v Celju. Potem nam prikazuje tisk iz leta 1848 in vse dalje do svetovne vojne. Pozornost tudi zbujajo razni stari molitveniki, n. pr. »Sveti post«, dalje razne gospodarske knjige, Celjska kronika Ignaca Orožna, Slovaške Drobilnice in druge. L. 1848 so začele izhajati Celjske slovenske novine, Slovenka Čebela in številne druge.

Ze pred leti se je govorilo o razstavi celjskega tiska, toda te sanje so se uresničile šele letos na CKT. Gd. Levstikova je se pred leti začela iskati starejši tisk, prav posebno celjski tisk, ker je želela še rešiti, kar se je dalo. Spravila je potem te kulturne spomenike v Celjsko mestno knjižnico, ki ima poleg leposlovnega tudi poučno znanstveni oddelček. Z vsemu je nosila skupaj časopise in knjige, ki jih je našla po zaprašenih podstrešjih. Med rešenimi papirji je tudi Janšev Čebelar iz l. 1792, tiskan v Celju. Skromni so bili začetki, toda zanimivi in lepi. Vsaka knjiga ima svojo zgodovino in svojo vrednost, ne samo starinske in predvojnne, ampak tudi sodobne knjige so naše tukaj na razstavi svoje mesto.

Zbirajmo zaklade naše književnosti in glejmo s spoštovanjem na ono dobo, ko so poglne prve kali našega tiska!

Hugo Wast:

36

Zlato večnega Juda

»Kaj te briga, kako sem izvedela, Vi, Blumeni ste izgubili orožje, ki ste ga imeli proti Kohenom, da bi razgnali pozabljenje nad tisto staro storijo iz paraguajske vojne.«

»Morda.«

»Kohen je bil rabin, potomec Aaronovega rodu. Zaradi tega se ne bi mogel poročiti z drugo žensko kakor z devico: ne z zavrnjeno žensko, ne z vdovo, katere ni maral vzeti njen evak. Ti pa veš, da je Sara bila vdova in tudi veš, da je tvoj oče ni hotel vzeti.«

»Tako je. Toda ta zgodba je tako stara, da se nihče več ničesar ne spominja.«

»To ni važno. Stari Maurico si je s tem nakopal na glavo preklestvo herema. Če niso izgnali iz sinagoge njega, ker je prekršil zakon, morajo izobčiti njegovega sina in sinove njegovih sinov do četrtega rodu. Ali veš to? Jaz ga bom dala izobčiti!«

»Kako?«

»In jaz bom dala tebe izvoliti za roča v Kahalu. In potem... papa, ali bi rad bil predsednik republike? Če ima roč Velikega Kahala v Buenos Airesu tri sto milijonov pesosov in če jih je pripravljen zapraviti za volitve deset, je siromak, če ne bo uspel. Več je vredno tvoj gospodar Velikega Kahala, kakor biti gospodar narodne zbornice. Kajti Kahal ima v oblasti banke in blaginje in trgovske hiše, ki kupujejo žetev in večino dnevnikov in telegrafskih agencij vsega sveta. Kdo bo obstal na pred tako močjo?«

Marta je umolknila vsa blede, oči so ji metale trde, pobjskavajoče poglede.

»Kakšen je tvoj načrt?« je vprašal Zaharia in začel stvar gledati z resnimi očmi.

»Za nočjo naj bo to dovolj. Saj sem ti že tako

Z velike konference Vincencijskih konference

Družba sv. Vincencija Pavelskega je imela svoj redni občni zbor v nedeljo, 1. maja, v Marijanišču. Udeležili so se ga samo delovni člani, zastopniki pa bilo 24 konference, ki so poslane na zbor okoli 70 članov. Izvajanja so kazala, kako stiska časa vpije po poglobitvi karitativnega dela, ki mora prehajati od gmojne pomoči tudi v olajševanje duhovnega gorja. Po udarjala se je tudi potreba, kako naj ljubezne sodeluje pri pravici ureditvi človeške družbe. Po tajskešnem poročilu so vršili delovni člani konference — okoli 400 jih je zbranih v 34 konferencah — vsa telesna in duhovna dela krščanskega usmiljenja. Nudili so gmojno pomoč na najprimernejši način (živila, obutev, perilo, obleko, stanarino), ponekod so bili posebne skrbi deležni bolniki; ena konferenca je skrbela za jetnike, skoraj vse posredujejo za pomoč v različnih primerih življenja (pisanje prošnje za stalno podporo, posredovanje pri uradih za sprejem bolnikov v bolnišnice, za sprejem sirot v zavetišča itd.). Poročila konference omenjajo izmed duhovnih del krščanskega usmiljenja: poveljavljania divjih zakonah zvez, oskrba botrov, birmacev, preskrba prvoozbajancev in birmacev za obliko in obutvijo, apostolstvo verskega tiska, molitev za umrle sobrate in podpiranje. Ena konferenca je uvedla nočno češčenje, ki se ga udeležujejo podpiratelji in podpiranci, ista je zanje priredila tudi zaprte duhovne vaje. Telesna in duhovna dela krščanskega usmiljenja se delé tudi mladini po raznih karitativnih napravah konference. Marijanišče v Ljubljani ima 5 razredno osnovno šolo (220 učencev, med njimi 98 notranjih), dijaški konvikt s 138 dijakov, gospodinjstvo šolo s 25 gojenkami. Konferenca na Viču je oskrbovala v Mladinskem zavetišču, ki ima sirotišče, pomožno otroško kuhinjo in dnevno zavetišče, 143 otrok, konferenca v Trzinu je imela v sirotišču 57 otrok, v dnevnem zavetišču 65, v Rokodolskem domu 30 mladev. Dnevno zavetišče v Mostah je v pol leta razdelilo med mladino 1350 brezplačnih kosil. Konferenca v Trnovu vzdržuje dobrodelno kuhinjo za 45 otrok, v vrtcu konference na Jesenicah je bilo 45 otrok, zavetje je dajalo od vlaka do vlaka 88 učencem in učenkam. V kuhinji konference Srca Jezusovega v Ljubljani je dobivalo brezplačno vsak dan obed in večerjo 75 dijakov in številni reveži vseh ljubljanskih konference. Javna kuhinja konference v Celju je razdelila brezplačno 22.852 kosil. Vse konference skupaj so podpirale nad 250 družin, predvsem družine s številnimi otroki. Ljudstvo so imele skupaj z osrednjim svetom za vse podpore in vzdrževanje dobrodelnih naprav okoli 2.200.000 din. Snujejo pa nekatere konference še nove naprave: konferenca na Jesenicah zavetišče, konferenca na Kodeljevem v Ljubljani zavetišče za deklice; še letos prične zidati zavetišče konference v Sp. Šiški, prav tako konference v Trbovljah; zavetišče konference Srca Jezusovega v Zeleni jami je že dozdano. Upravni svet sam je za Marijanišče kupil del posestva Bokale s poslopji vred, da se bo mogla izvršiti neobhodno potrebna premostitev gospodarstva

iz mesta v mestno okolico. V to najeti dolg se bo skušal pokriti z odprodajo delov marijaniškega posestva. Poročilo o delu konference je spopolnil živahen razgovor, ki je načel razna prečja vprašanja karitativnega dela in socialnega skrbetva: problem brezposelnosti, dotok dela iskajočih v mesta, zavarovanje za sezijske delavce itd.

Zborovanje je trajalo 3 ure. Vodil ga je družbeni predsednik poslanik v p. dr. Leonid Pitamic, ki je v uvodnem govoru z globokoumno besedo obrazložil bistvo, vzvišenost in moč krščanske ljubezni. Lepo uspeli sestanek je vsem udeležencem prinesel obilo pobude in zadoščenja, gotovo prinese nove pomoči tudi njihovim številnim podpirancem.

Zasilni pristanek francoskega letala

Včeraj popoldne okrog 18.30 je zbudilo pozornost brnenje nenavadnih letal, ki so krožila in iskala smer proti Zagrebu. Stiri letala so po kratkem kroženju lepo odletela v smeri proti Zagrebu. Zatem se je iz oblakov prikazalo še peto letalo, ki pa je zaradi defekta na desnem motorju moralo zasilno pristati v Cerkljah ob Krki na župeškem pašniku. Pri pristajanju se je pripetila neizgoda, ker bi letalo skoraj zadelo je električni daljnovod z visoko napetostjo. Ko je pilot to opazil, je hitro dvignil aparat, nakar pa zaradi hibe desnega motorja ni mogel pravilno pristati in je priletel na zemljo ter zlomil levo kolo in levi tank z bencinom. Po pojasnilu v letalu se nahajajočega inženirja je defekt nastal zaradi tega, ker se je pokvarila dovodna cev iz tanka za olje do motorja.

V letalu je bilo 5 oseb, in sicer francoski častnik, trije podčastniki, inženir in radiotelegrafist. Letalo je letelo iz Francije ter se je ustavilo v Udinah. Iz Udin je odletelo ob 18.40 in pristalo tukaj v Cerkljah ob 18.55. Letalo je dvomotorno znanke »Bloch 210«. Potniki so šli prenočevati v Brežice, kjer bodo tudi počakali, da letalo popravi.

Smrt v dimu

Usodna smrtna nesreča se je pripetila v Andrenčih pri Sv. Antonu v Slov. goricah. Mlada 19-letna posestnica Marija Fekonja je pustila svojega 10 mesece starega otročka v zibki, zakurila je še v štedilniku, da malčka ne bi zeblo, sama pa je zaprla hišo ter odšla na bližnjo njivo delat. Ko se je že nekaj ur vrnila domov, je opazila, da je soba polna dima. Planila je k zibelki ter hitro odnesla otroka na sveži zrak. Bilo pa je že prepozno, ker je bil otrok že nezavesten ter je kmalu umrl. Nesreča pa je nastala na ta način, da so padle plence, ki so se sušile nad štedilnikom, na razbeljeno ploščo ter začele tleti, dim pa je potem otroka zadušil.

Sport

Kai je novega v športnem svetu?

Starši prvi na Čekem. Na nedeljskih mednarodnih motociklističnih dirkah v Plznu je naš odlični dirkač Hermejan Ludvik Starič zmagal ter si priboril prvo nagrado.

Charles Hoff, trener nemških skakalcev ob polici. Nemci so povabili Norvežana C. Hoff-a, da bo treniral nemške skakalce ob polici. Svojo funkcijo bo začel izvrševati dne 1. maja t. l. in bo tri mesece uvažal nemške skakalce v tajnosti te športne panoge in jih kontroliral. Kakor znano, je bil Charles Hoff svoj čas najboljši skakalec na svetu. Višino njegovega skoka, 4,25 m, so sicer že prekoračili, toda še vedno velja kot evropski rekord.

Ameriški atleti so že zunaj. V Ameriki so nastopili letos prvi ameriški atleti na prostem in so kljub slabemu vremenu dosegli prav lepe rezultate. Tako je na pr. zmagal City Wolcott na 120 jardov čez zapreke v 14,2 sek. Pri visokoskopskem mitingu je Ben Johnson zmagal v teku na 100 jardov v času 9,6 sek., na 200 jardov pa v času 21,3 sekunde. Kearns je dosegel z zmago v desetboju 6840 točk. Gould je pretekel 440 jardov v času 49,3 sek., Perina je skočil v daljavo 7,27 metrov, Ganslen s palico 4,12 m in Ryan je zalučal kroglo 15,41 m daleč.

50.000 dolarjev kaveje zahtevajo od Schmelinga Amerikanci. Ameriška poročila vedo povedati, da se v Newyorku resno bori za mislijo, da zahtevajo od Schmelinga 50.000 dolarjev kaveje, če bi Louisa v svetovnem prvenstvu premagal. Amerikanci se namreč boje, da se bi Schmeling branil izvesti revanšo borbo v Newyorku, zaradi česar bi prišel Madison Square ob naslednje svetovno prvenstvo.

Tokio gradi pokrit stadion. Razen stadiona, ki ga bodo gradili Japonci v Komazawe za olimpijske igre, hoče Tokio graditi še drug, pokrit stadion, in sicer v mestnem predelu, ki se imenuje Oehamoni. Ta stadion bo stal okrog dva in pol milijona jenov in bo obsegal 10.750 kv. metrov ter bo imel na pročelju pet, na zadnji strani pa sedem nadstropij. Arena, kjer se bodo vršila razna tekmovalja, bo obsegala 4000 kv. metrov ter bo imela dirkališče, igrišča za tenis, prostore za boks itd. V tem stadionu bo tudi plavalni bazen, ki bo 25 m dolg. Z gradnjo te športne naprave prično letošnjo jesen.

Državno prvenstvo v sabljanju

V dneh 22., 23., 24. in 25. se je vršilo v Zagrebu državno prvenstvo v sabljanju in svečana skupščina ob priliki 10letnice delovanja jugoslov. sablaške zveze.

Skupščine, ki je bila dne 22. t. m., sta se udeležila od ljubljanske Ilirije tudi inž. Marion in Pengov Marjan. Na dnevnem redu je bil med drugim tudi prejem novega zveznega pravilnika. Po debati se je čitala kronika o razvoju in uspehi našega sablaškega športa v teku zadnjih 10 let. Ljubljanski delegati so upravičeno grajali nepravilno delovanje in mrtvilo v zvezi, ki je nastalo, odkar so stari zaslužni člani g. polk. Blaha in g. Büchler nehali sodelovati v zvezi. Sedila je razrešnica staremu odboru in volitve novega. Nato se je govorilo o smernicah za bodočnost. Sklenilo se je organizirati več turnirjev, ker se je izkazalo, da zadnja leta razen obveznega državnega prvenstva sploh ni bilo nikakega turnirja, kar je našim borecem sigurno v veliko škodo. Na pobudo in predlog učitelja naših sabljačev g. polk. Cvetka se je osnoval letos zvezni turnirski fond, ki bo služil izključno za organizacijo turnirjev in udeležbo najboljših tekmovalcev na inozemskih

tekmovaljih. Sledili so predlogi za mesto, kjer naj se vrši drugo leto državno prvenstvo. Poleg Petrovgrada se je najbolj pogojevala za organizacijo turnirja SK Ilirija, ki bi bila vsekakor po toliko letih najbolj upravičena zopet dobiti to pridobitev v Ljubljano. Pri glasovanju pa je zmagal Petrovgrad, kar je velika škoda za naše sabljače, ker se bodo zaradi velike oddaljenosti težko udeležili prvenstva.

Na zahtevo ljubljanskih delegatov se je sklenilo prirediti vsako leto tudi državno prvenstvo ekip v vseh treh orožjih in je bila poverjena organizacija tega prvenstva SK Iliriji, ki ga bo najbrže priredila še letos na Bledu. Sledile so slučajnosti, nakar se je skupščina zaključila.

Drugi dan, v petek, so se pričela tekmovalja. Dopoldne so bile klasifikacijske tekme, ki naj določijo, če imajo borilci dosti tehnične in rutine za svoj prvi nastop pri juniorjih. Pri teh tekmah se je najboljši ponašal g. Vetter od SK Ilirije, ki se je s krasnim delom plasiral na prvo mesto. Popoldne so tekmovali juniorji v floretu, katerih je bilo 21. Zopet se je izkazalo, da je g. polk. Cvetko eden najboljših učiteljev, ker so njegovi učenci Ilirijani, nad vsa pričakovanja zasedli, razen prvega, vsa mesta do petega, in sicer po redu: Jurko, Koršič ml., Verko in Križanec. Prvi je bil g. Weiss iz Zagreba, ki pa je že več let senior v meču in sabli in ima toliko rutine, da ne spada več med juniorje. Našim juniorjem moramo res čestitati in jim želimo takih uspehov tudi v bodoče.

Pri damah seniorkah je nastopila od SK Ilirije g. Melita Götz, ki se je plasirala na tretje mesto. Lep uspeh, vendar bi pa z malo več sreče lahko zasedla tudi prvo mesto. Pozna se ji, da je premalo vezbala prosto borbo.

Pri gg. seniorjih so nastopili državni prvaki in olimpijci inž. Marion, Pengov Marjan in Ferlan Maks. Konkurenca s strani Zagreba je bila precej močna, vendar smo upali, da bodo pobrali prva mesta, ker so tehnično sigurno najboljši borilci v državi. Zalibog so se plasirali šele na tretje in četrto mesto. Vzrok neuspeha je bilo slabo razpoloženje in pa pomanjkanje rutine, ki pa jo bodo dosegli samo z udeležbo na čim več turnirjih. Najboljše od Ilirijanov je delal Ferlan, ki je pokazal, da ni ne zaostaja za Marionom in Pengovom. Zadnji zadetek pri borbi Ferlan—Mažuranič, ki so ga nepravilno prisodili Ferlanu, je pokvaril plasman vseh naših tekmovalcev, ker bi pobrali sicer 2., 3. in 4. mesto.

Za Ilirijo je nastopil v sabliji pri seniorjih samo inž. Marion, ki se je plasiral na 4. mesto. Izgubil je borbe samo proti slabšim borilcem. Manjka mu stalna koncentracija pri borbah.

Zvečer je bila svečana akademija, na kateri so nastopili najboljši borilci. Med drugimi je nastopil tudi olimpijski prvak v sabliji g. Kaboš iz Budimpešte in učitelj sabljanja g. Verderber iz Dunaja, g. Galante in njegov sin, ki je bil letos trener v Zagrebu. Akademija se je zaključila s prosto zabavo.

Po turnirju se je sestavila državna ekipa za prvenstvo Male antante, ki se vrši prve dni maja v Pragi. V ekipi sta oddeljena tudi Ilirijana inž. Marion in Pengov Marjan ter kot rezervna Ferlan. Upamo, da bodo naši borci v Pragi popravili svoj neuspeh in dokazali svojo mednarodno kvaliteto.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec kavareske »Franz-Josel grenticee«.

Meeting SK Planine

dne 8. V. t. l. na Stadionu.

Z ozirom na nastop srednješolske mladine 7. V. t. l. na Stadionu, bo propagandno lahkotetsko tekmovalje SK Planine s celotnim sporedom samo v nedeljo, dne 8. V. t. l., po sledečem programu in vrstnem redu disciplin:

Dopoldne: pričetek ob 9.30: 1. tek 100 m jun. B in C; 2. met kroglice (7,35 kg) sen.; 3. met kopja (800 gr) sen.; 4. tek 1000 m jun. B in C; 5. skok v daljavo jun. B in C; 6. met kladiva (5 kg) jun. B in C; 7. štafeta 4 krat 100 m jun. C oz. kombinirano jun. B in C.

Popoldne: pričetek ob 15: 1. tek 300 m jun. B in C; 2. met 300 m sen.; 2. met kroglice (5 kg) jun. C; 3. skok v višino jun. B in C; skok v višino sen.; 4. met diska (2 kg) sen.; met diska (1,36 kg) jun. B in C; 5. troskok jun. C; troskok sen.; 6. met kopja (100 gr) jun. C; 7. štafeta 4 krat 300 m jun. C oz. kombinirano jun. B in C.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Zbor lahkoatletskih sodnikov Ljubljane. (Službeno) Za lahkoatletski nastop SK Planine v nedeljo, 8. maja, ob 9.30 dopoldne in ob 15.30 popoldne na Stadionu, so določeni naslednji sodniki: gg. Gorjane, Pevalke, Cuderman, Kalan, Cimperman, Vidic, Gnidovec, Windisch. Sestanek sodniškega zbora vsakokrat pol ure pred pričetkom tekmovalja.

Hermejan — motociklisti. Sklenjen planski sestanek dreval ob pol devetih v restavraciji »Sestica« in pričakovanju polnoštevilne udeležbe. Na dnevnem redu bo razgovor o ocenjevalni vožnji 8. t. m., o dirki 22. t. m. in poročilo g. Stariča iz Plznu. — Načelnik.

vsja zatopljena v premišljanje svetih knjig. Poučevala je v vsem svojega brata, ki je bil zanjo kakor sin, zakaj upala je, da bo on voditelj bodoče družabne revolucije.

Toda Tamarino judovstvo je bilo zelo različno od judovstva, ki so ga izpovedovali močnikarji njenega rodu. Bila je verna in je upala, da se bodo prerokbe uresničile z božjo pomočjo. Najvišja judovska oblast, Veliki Kahal v New Yorku pa je bolj veroval v borzne polome kakor pa v zakone in v preroke.

Ti dve zamišli in verski pojmovanji sta bili odsev starega nesoglasja med dvema močnim skupinama bančnikov, ki so nazadnje dosegli, da se je izraelski narod razdelil v dva tabora.

Na eni strani so bili Rheingoldi, ki so imeli vso denarno oblast v Franciji in v Angliji. Na drugi strani pa so bili Meyerbeeri, ki so bili vsemogočni v nemškem denarnem gospodarstvu in v Združenih državah.

Tista skupina, ki bi se polastila vsega zlata, bi podjarmila vse banke na svetu in zaslužila vse vlade.

Vojne so prinašale obilo sadov Rheingoldom, ki so bili ob koncu francosko-nemške vojne 1870 najmočnejša bančna hiša na svetu.

Toda za tem je prišlo dolgo razdobje miru v Evropi.

Od leta 1870. do leta 1914. so se njihovi nasprotniki Meyerbeeri polastili gospodarstva nad vso industrijo v obeh državah, kjer so vladali.

Svetovna vojna je rešila Rheingolde in potlačila Meyerbeere. Premagana in uničena Nemčija, ki je morala zavzemati plačevalci cele reke zlata, je napolnila skrinje tem bankirjem.

Meyerbeeri so doumneli, da so Rheingoldi v tem boju za zlato nepremagljivi.

Po vojni so se začele širiti govorice, boječe govorice o novih finančnih naukih, ki baje zagovarjajo odpravo zlata kot vsoljinega denarja.

Rheingoldi so se smejali. Dokler so njihovi neaprotični računalni na vseučiliščih in na uradno

znanost in dokler je Nemčija plačevala svoje dolgove naprej, ni bilo nevarnosti, da bi kdo vrgel s prestola zlato.

Meyerbeeri pa so spletkarili tako spretno, da so Zedinjene države izdelale Dawesov načrt, ki je pomenil za Nemčijo veliko olajšavo.

Rheingoldi so pa takoj dejali, da je Dawesov načrt pretrtan, in so prisilili Francijo in Anglijo, da sta sprejeli Youngov načrt, ki je bil dosti obzirnejši.

Toda razvoj je šel naprej in predsednik Hoover je dosegel popolni moratorij, ki ni pomenil nič drugega kakor odlok dolgov na korist Nemčije.

Medtem pa so pod finančnim vplivom Meyerbeerov v Baselu ustanovili glasovito Mednarodno reparacijsko banko, ki naj bi posredovala mednarodna plačila za to, da bi se svet polagoma navadil poslovanja s papirjem.

Rheingoldi so se takoj dvignili z vso vsemu ter začeli oznanjati, da je zlato edino neizpodbitno bogastvo in zaradi tega tudi edin zdrav denar.

In našli so opore za to svojo trditve po vseučiliščih in po knjigah in po tisku.

Meyerbeeri so bili kar na lepem sami s svojimi nevarnimi nauki, ki so Jude odbijali kakor samomor. Kajti zlato je bilo zmeraj orožje, s katerim so znali ravnati tako, da jim ni bil nihče kos.

Elias Silberstein, pred kratkim izvoljeni roš Velikega Kahala v New Yorku, je poznal zgodbo o genialnih bankirjih iz Frankurta, zgodbo, ki je bila skoraj podobna legendi.

Vedel je, da se je njihovo bogastvo začelo med Napoleonovimi vojnami in da so poznejše vojne njihovo moč še povečale, v čemer je videl znamenje božje volje. Kri bojnih poljan je prinesla obilo sadu iz milijonov, ki so jih ti bankirji sejali v krščanske zemlje in dobivali zato od njihovih vlad v najbolj žalostnih trenutkih silne pravice.

Programi Radio Ljubljana:

Torek, 3. maja: 11. Solška ura: Kako tudi učence in učenke lahko pomagata, če nastane nenadno nezgoda, 11. del (g. dr. Franta Misi) — 12. Instrumentalne solistične točke (plosče) — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.20 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14. Napovedi — 15. Koncert Radijskega orkestra — 18.40 Tragična judovstva v srednjem veku (g. Fr. Terseglav) — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Zabavni zvočni tednik — 20. Pevski koncert zbora »Grafika« — 20.45 Kaj pravi stari »Skrati«: Paberk iz humor. lista »Skrati«, ki so ga v letih 1883—1885 izdajali v Ljubljani Janko Pašk, Ivan Zelenikar, Srečko Magolič. Za radio zbral in sestavil Niko Kuret. Sodeležejo člani rad. igr. druž. ter Jožek in Jožek — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Pester spored (Rad. orkester).

Drugi programi:

Torek, 3. maja: Belgrad: 20. Nar. pesmi, 20.30 Simfonični koncert beogradske filharmonije (dirigent g. Mirko Polić) — Zagreb: 20. Celo, 20.30 Vok. konc. — 21. Klavir, 21.30 Ork. konc. — Praga: 19.35 Filmska gl. — 20.25 Igra, 21.05 Ork. konc. — Pariz: 19.30 Kurpinjskega opera »Hedviga«, 22. Lahka in ples. gl. — Sofija: 20. Vok. konc., 20.45 Ruske romane, 21.25 Lahka in ples. gl. — Budimpešta: 20. Vok. konc., 20.40 Cig. ork. — 22. Klavir, 22.40 Vojaska godba — Trst-Milan: 21. Rih. Straussova opera »Elektra« — Rim-Bari: 17.15 Klavir, 21. Igra »Črešnjevi vrti« — Dunaj: 19.10 Domača gl., 20. Kolodar, 21.15 Operetna gl., 22.30 Mali orkester — Köln: 19.10 Zab. gl., 21. Hufeldova opera »Kmet v vsehah« — Köln: 19.10 Ples. gl. — Frankfurt: 19.10 Zab. in ples. gl., 21. Simfonična in baletna gl. — Stuttgart: 19.10 Nove plosče, 20. Zab. program, 21. Wagner—Brahms — Beethoven, 22.35 Zab. konc., 24. Händlova opera »Rodelme«.

WANDERER

kolesa nudijo užitek ob prostem času!

VSAK KUPEC DOBI TOVARNIŠKO GARANCIJO

Emailiranje Wanderer kolesa je trojno, zaradi tega email ne poka pri udarcu ali tresenju. Plast kroma je na podlogi iz niklja ter štiti gole dele pred vremenskimi vplivi.

Generalno zastopstvo
R. PRPIČ, ZAGREB
Vrhovčeva ulica 13.

V sredini mesta Ljubljane so naprodaj: prvovrstne stavbne parcele

odobrene od Mestnega poglavarstva.

Leže ob Poljanski cesti, Zarnikovi in Ciril-Metodovi ulici, ulici Stare Pravde, ob samostanu oo. jezuitov in cerkvi Sv. Jožefa; njih okolica je že vsa zazidana.

Stavbišča meriljo:

- 6 parcel od 500 do 700 m², predpis: strnjena zazidava za trinadstropne visoke stavbe.
- 3 parcele, 500, 500 in 900 m², predpis: odprti sistem za vile.

Krasna sončna lega, čisti zrak. V bližini ni večjih prometnih cest, ne tovarni in ne železnice; tedaj ni prahu, saj in okuženega zraka.

Prvovrstna, suh, peščen svet, ne močvirnat in ne ilovnat. Na licu mesta je dovolj peska za zidanje in gramoza za betoniranje, vsled tega velik prihranek pri stavbnih stroških. Deloma izpeljan vodovod, električna in plinska napeljava ter kanalizacija.

Naprodaj je tudi več parcel v Rožni dolini.

Pojasnila daje:

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana, Prešernova ulica.

Molitvenike vseh vrst • Rožne vence
Verižice in svetinje • Mirtine
venčke in šopke • Trakove
Sveče • Ročne torbice

za prvoobhajance in birmance

nudi najceneje trgovina

H. NIČMAN

LJUBLJANA, Kopitarjeva ul. 2 • Tel. 40-01

V globoki žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem, da nas je naš nepozabni oče, oziroma očim in stari oče, gospod

MILAN GREBENEC

podpolkovnik v pokoj

dne 1. maja 1938, v 62. letu, za vedno zapustil. Pogreb dragoga pokojnika bo dne 3. maja 1938 ob 16 na mestnem pokopališču na Pobrežju. — Sv. maša zadušnica se bo brala v sredo, dne 4. maja ob 9 v frančiškanski cerkvi. Maribor, dne 1. maja 1938.

Ana Grebencec, soproga; Olga, hčerka; Stojan Ulepič, major, zet; Nini, vnukinja — in ostalo sorodstvo.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženilovanjski oglesi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglesi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonoska, 3 mm visoka pefilna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Posredstva

Kunaver Ludvik

gradbeno-strokovno obratovanje posredovalec — Cesta 29. oktobra št. 6, telefon 37-33, ima napredaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago. (p)

Službo dobe

Vijudno natakario

sprejme takoj gostilna Usenik, Dolenjska c. 23

Mladenič — okoli 18 let

priden, pošten, dobi mesto. Plača po dogovoru. Hrana v hiši. Naslov v upravi »Slov.« pod 7015.

Strojnika - kurjača

sprejme opekarna v Ljubljani. - Celoletna zaposlitev. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Strojnik« št.

Kovaškega delovodjo

s solskim in mojstrskim spricvalom, ki je vojašine prost - sprejem. Ponudbe v podružni. »Sl.« v Celju pod »Dober kovač« št. 7034 (b)

Solidno, izobraženo gospo

v starosti 35—45 let, ki dobro obvlada slovenski in nemški ter po možnosti tudi hrvaški jezik, sprejmemo za predavanja v mestu in na deželi, ter dve propagandisti, v starosti 30—40 let za obiskovanje privatnih strank. - Samo pismene ponudbe z navedbo referenc na »Reklam Rozman«, Ljubljana, Pržakova 8-I. (b)

Izložbeni aranžer

modne stroke, vojašine prost - se takoj sprejme. Ponudbe z referencami, z zahtevki in navedbo starosti v upravo »Slov.« v Mariboru pod »Samostojne« 7019 (b)

Pouk

Strojepisni pouk

Večerni tečaj. Vpisovanje in pričetek pouka 4. maja od 6.30 do 8.30, Christofor učni zavod, Ljubljana, Domobranska št. 15 (u)

Stanovanja

ISČEJO:

Čisto stanovanje

tri sobe, kabinet, kopalnica in pritlikline, isčem za avgust. Ponudbe upr. »Slov.« pod »I. S. 1000«

ODDAJO:

Trisobno stanovanje

na Gosposvetski cesti 10, čisto in sončno, takoj oddam. Informacije pri hišnici (c)

Štirisobno stanovanje

udobno, ves komfort in pritlikline, oddam za avgustov termin. Kersnikova 7. Ogled od 11—15 v I. nadstropju (c)

Kupimo

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 8

Prodamo

Novosti vseh oblačil

šport, kamgarn obleke, perilo itd. — najceneje: Presker, Ljubljana, (l)

Pohance

štajerske, nudi najceneje pitališče Hedžet, Šiška, Aleševčeva 7 (l)

Hrastove vrtno stebre

v vseh dimenzijah in v vsaki količini - dobavlja z vagonom ali lastnim tov. avtom Ivan Versec, trg., Podčetrtok (l)

PŠENIČNE OTROBE

namomestijo

SLADNI KALIČKI

ki so najizdatnejše krmilo za molzne krave. Dobite jih pri tvrdki Fran Pošnik, d. z o. z. v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta 33, v Javnih skladiščih (Balkan). (l)

Dražba lesa

Začasna državna uprava razlaščenih gozdov v Ljubljani, Cesta 29. oktobra št. 24/I, razpisuje za dan 19. maja 1938 ponovno dražbo iglasiga tehničnega lesa na panju za območje Šumske uprave Kočevje:

1. V revirjih Kočevje, Ravne, Grčarice A, ca 2.300 plm;
2. V revirju Travniki ca 5.650 plm;
3. V revirju Podstenice ca 6.870 plm.

Dražba se bo vršila ustmeno pri upravi v Ljubljani. Razglas, pogoji, tiskovine in pojasnila se dobijo pri gornjih upravah v Ljubljani in v Kočevju.

Naznanjamo žalostno vest, da je naš ljubi mož, oče, stari oče, stric, gospod

Jožef Keršič

železniški upokojenec

danes mirno v Gospodu zaspal. Pogreb bo v torek, dne 3. maja ob 3 popoldne iz hiše žalosti Društvena ulica 7 (Novi Vodmat) na pokopališče k Sv. Križu

Ljubljana, 1. maja 1938

ZALUJOČI OSTALI

KOLESA

najnovejši letošnji modeli v največji izbiri že od Din 550.— naprej.

Nova trgovina Ljubljana - Tyrševa cesta 36 (nasproti Gospodarske zveze)

Objave

Gospa Zipkin

se je preselila. Informacije v poslovnih zadevah pri Kokalj, palača »Dunav«, vrata št. 24, telefon 20-24. (o)

SOBE

ODDAJO:

Opremljeno sobo

v mestu, oddam gospodu s 15. majem. Naslov v upravi »Slov.« pod 6998

Razno

Prevode in korekture

v raznih evropskih jezikih opravlja strokovnjak. Naročila sprejema telef. št. 23-67 (r)

IZBIRA NI TEŽKA

kadar je treba določiti časopis v katerem naj oglašuje trgovec ali obrtnik. Vsakdo bo pri tem upošteval list, potem katerega bo prišel zagotovo v stik z najširšimi kupnomočnimi sloji prebivalstva. In to je naš dnevnik »SLOVENE«, ki ga bere — posebno ob nedeljah — z malo izjemami vsaka slovenska hiša. En poskus Vas o uspehu prepriča.

SENZACIONALNA IZPREMEMBA V MODI PUDRA

Ni več videza »olepšavanja«

NOV NA KOŽI NEVIDEN PUDER
DAJE ČUDOVITO NARAVNO LEPOTO

Elegantne Francozinje so kreirale novo modo ko so našle puder, ki daje polti videz breskvinega cveta ter prepreči za ves dan tudi najmanjše sledove svetlikanja.

Skrivnost je v tem, da se po novem načinu izdelave najfinejši puder trikrat preseje skozi svileni sito in zmeša z dvojno peno smetane. Ta novi način izdelave pudra, ki je plod dolgoletnih raziskovanj francoskih kemikov, je patentiran od tvrdke Tokalon. Puder Tokalon omogoča odstranitev svetlikanja nosu in masne kože. Da Vam prekrasno polt, ki ostane popolnoma »mat« polnih 8 ur. Če uporabljate »mat« puder Tokalon, se Vam koža ne bo svetlikala niti na vetru in dežju in tudi ne pri potenju. Ta puder daje licu videz svežih dražestnih rožnatih listov ter zviša v velik meri Vašo privlačnost. Nabavite si puder Tokalon — kateri se proizvaja v desetih prekrasnih niansah: Din 10.—, 20.— in 30.—

Za birmo...

Darilo za celo življenje

CHRONOMETRE ELECTION

Vzajemna posojilnica

R. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7

nudi za vse vloge popolno varnost in obrestuje nove vloge po 4% do 5% po dogovoru.

Nove vloge in stare vloge izpod 5.000 Din se na zahtevo vsak čas v celoti izplačajo.

Nedvignjene stare vloge izpod 5.000 Din se bodo smatrale s 1. majem 1938 za nove vloge.

Vsalemna posojilnica daje kratkoročna posojila.

Brez posebnega obvestila.

Naš ljubi oče, stari oče in brat, gospod

dr. Rudolf Franz

veleindustrijalec, lastnik tvrdke Ludovik Franz in sinovi

je v nedeljo, dne 1. maja 1938, po dolgi, mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspal.

Zemljski ostanke blagopokojnika bodo v torek, dne 3. maja 1938 ob 5.15 popoldne v kapeli mestnega pokopališča v Pobrežju slovesno blagoslovljeni in nato provizorično položeni k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v sredo, dne 4. maja 1938 ob 8 v frančiškanski župni cerkvi.

Maribor, dne 1. maja 1938.

Inga Franz, Gerhilda Blanke, Iiza Thalmann, hčerke; Karl Franz, brat; dr. Oto Blanke, dr. Valter Thalmann, zeta; Oto, Helga, Ernst in Rüdiger, vnuki.